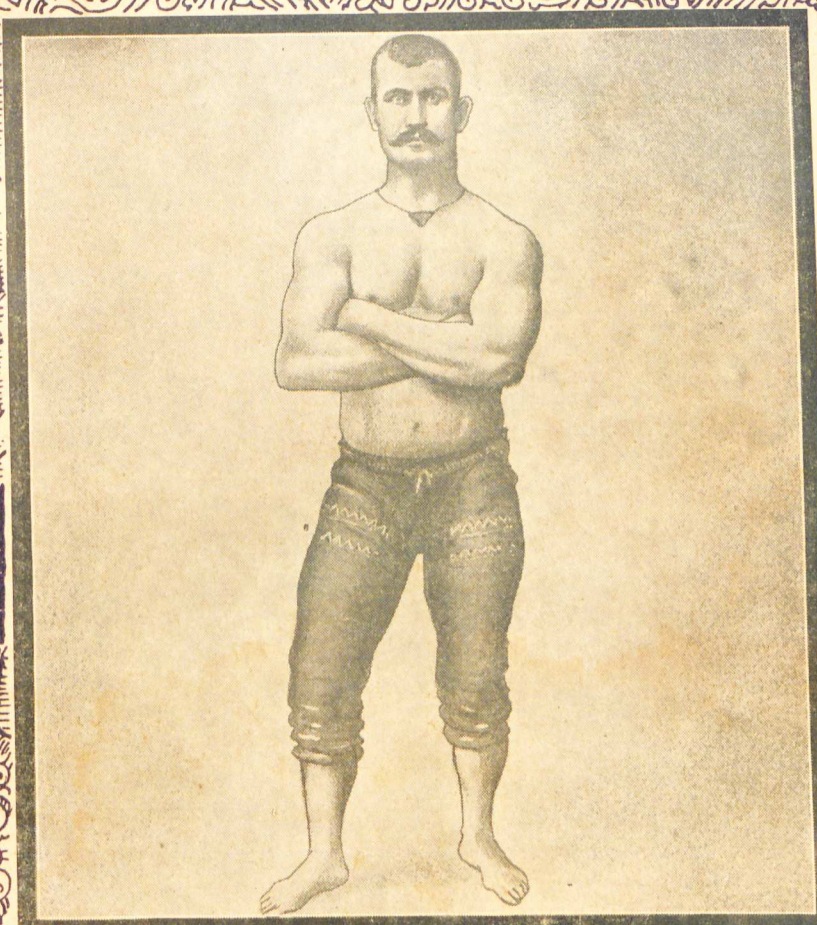

EN MESHUR TÜRK PEHLIVANLARI

HERGELECI İBRAHİM

YAZAN: M. SAMİ KARAYEL

AHMET HALİT KİTABEVİ

No. 5

EN MEŞHUR TÜRK PEHLİVANLARI: 5

M. Sami Karayel

HERGELECI İBRAHİM

İSTANBUL
MUALLİM AHMET HALİT KİTABEVİ

1942

Kenan Basımevi ve Klişe Fabrikası
İSTANBUL
1 9 4 2

HERGELECI İBRAHİM

Hergeleci İbrahim, İkinci Sultan Hamit devrinin en namdar pehlivanlarından biridir. Hergeleci lâkabı, babasının ve kendisinin katır sürücülüğü yaptığından dolayı izafe edilmiştir.

Evvelden tüccar malları katırlarla ve hayvanlarla bir yerden bir yere naklolunurdu. Kervanlar vasıtasile konaktan konağa götürülürdü. İbrahimin babası ve kendisi de mekkâricilik ederlerdi. Bu sebeple İbrahimin lâkabı Hergeleci diye yâdolunmaya başlamıştır. Hergeleci lâkabının, pehlivanlığı ile alâkası yoktur. Birçok pehlivanlarımızın lâkapları pehlivanlıklarından mütevellittir.

Hergeleci, hafif okkada bir pehlivandı. Ancak ve azamî tam okka yetmiş okka idi. Halbuki, devrinin başpehlivanları yüz on beş kıloluk, yüz otuz kıloluk adamlardı, yani hemen hepsi yüzer okkadan aşağı pehlivanlar değildi.

Hergeleci, Sultan Mecit devri pehlivanlarından meşhur Arnavut oğlu gibi usta ve zeki bir pehlivan idi. Ve onun gibi de okkası hafifti. Arnavut oğlu, daha hafif bir pehlivandı. Ancak altmış altı okka geliyordu.

Hergeleci, Sultan Aziz devri başpehlivanlarından meşhur Yörük Aliye benzer. Boyu, çehresi, ve hatları tam Yörük Alinin aynıdır. Yalnız, Yörük Ali, seksen okkadır. Yani Hergeleciden beş okka fazla bir pehlivan...

Yörük Ali, Hergeleciye benzemekle beraber, biraz daha kemikli, biraz daha adaleli idi. Yüzü de müdevverdi.

Hergeleci, ecdaden pehlivandır. Ve güreş tarihimize büyük nam bırakmış bir babayığittir. Hergeleci, küçük yapıda bir adam olmakla beraber, Koca Yusufarla, Adalı Halil pehlivanlarla, Koca Rüstemlerle karşı karşıya çarpışarak meydan almıştır.

Hergelecinin güreş hayatı ve tarihi zengindir. Yaptığı güreşler üstadanedir. Hergelecinin çırağı, meşhur cihan pehlivanı Kara Ahmettir. Görülüyor ki, Hergeleci, çırağı ile iftihar duymuş bir pehlivandır. Çırağı, bütün cihan Paris güreşlerinde yenerek nam almış bir Türk babayığittir.

Hergeleci İbrahim, anasıl Deliormanlıdır. Ve Ezerçe'lidir. Ustası da Ezerçe köyüne yakın Torlaklı köyünden Deli Hafızdır. Deli Hafız, zamanının başpehlivanlarından idi. Ve güreş üstadlarından bulunuyordu.

Hergeleci, Torlak'lı Deli Hafızdan güreşin girdisini çıktısını öğrendi. Pek küçükken babası, Hergeleciyi çirak vermişti. Hergeleci, ustasından ayrılmazdı. Köyleri birbirine yakın olduğu için hemen daima beraber bulunurlardı.

Hergeleci, ustası Deli Hafızla muhaceretten muhacerete uğradı. Gaddar Slâv istilâsı önünde Deliormanın bu babayığit çocukları muhaceret ede ede ömürlerinin sonunda İzmit'e kadar geldiler. Hergelecinin son muhaceret konağı İzmit'tir. Çok garip bir tesadüftür ki, muhaceret bile Hergeleciyi ustasından ayıramamıştır. Hattâ ölüm bile onları bir arada yanyana bulmuştur.

Hergelecinin mezarı İzmit vilâyetinin, Derbent'le İzmit arasında bulunan Sarımeşe köyündedir. Ustası Torlak'lı Deli Hafızın mezarı ile yanyanadır. Taşlarının üzerinde isimleri yazılıdır.

Köylülerimizin ne kadar âlicenap ve an'anelerine sadık olduklarını biliriz... Onların bu varlıklarıdır ki, bize büyüklerimizi ve tarihimizi muhafazaya vasıta oluyor. Eğer köylülerimizin mukaddesatlarına hürmetleri olmaması olsa, ne Hergelecinin ve ne de buna mümasil millî kahramanlarımızın eserlerini ve mezarlarını bulmak münevverlerimize nasip oluyacaktı.

Hergeleci, âhır ömrünü muhaceretlerin verdiği yoksullukla pençeleşerek, ıstıraplar içinde terki hayat eylemiştir.

Tarihî bir vesika mahiyetini haiz olduğu için İzmitte oturan ve aslen İzmit civar köylerinden olan İrfan pehlivan isminde bir zatın Türk Yolu gazetesinde neşrettiği bir vesikaya nazaran Hergeleci İbrahim'i, muhacir nüfus kütüğüne göre Hezargrad'lı olarak gösteriyor. Ben, evvelce yaptığım tetkikatta Hergeleciyi, herkes gibi Ezerçe'li biliyordum. Bu ilâna nazaran Hezargrad'da tevellüt ettiği anlaşılıyor.

Acaba bu nüfus kaydı sonradan çıkmış ve muhaceret dolayısıyla Hezargrad'lı mı olarak tevellüdü gösterilmiştir? Bizim bildiğimiz Hergeleci İbrahim, Ezerçe'lidir. Maamafih, bir vesika olmak üzere İrfan pehlivanın neşrettiği nüfus kaydını da buraya kaydetmiş bulunuyorum. Bir de İrfan pehlivan, Hergelecinin nüfus kütüğüne nazaran elli sekiz yaşında vefat ettiğini ilân etmiştir. Biz, Hergelecinin altmış beş ile yetmiş yaş aralarında vefat ettiğini biliyorduk. Tabii bu, bizim tahminimiz idi. Bir kayda istinat etmiyordu. Malûm ya, bizde eski nüfus doğumları daima küçük gösterilirdi. Bilhassa erkeklerin yaşları daima beş on yaş küçük kayda tâbi idi. Sebepleri de askerlik dolayısıyledir. Nüfusları geç çıkarır ve ihbar ederlerdi. İrfan pehlivanın neşir ve ilân ettiği elli sekiz yaş, acaba böyle bir kayda tâbi olmasın!..

Her ne hal ise, bir vesika olmak üzere İrfan pehlivanın

Türk Yolu gazetesile bize malûm kıldığı notları da kitabıma geçirmiş bulunuyorum.

Hergeleci, güreş meydanından çekildikten sonra çok acı sıkıntılara hedef olmuştur. Güreştiği zamanlar, muhacir olduğu halde hayatı yerinde idi. Çünkü güreşlerden kazanıyordu. Muvaffakiyetli bir başpehlivan olduğu için beş on para kazanıyordu.

Hergeleci, güreştiği zamanlar iyi bir hayata malikti. Mısırlı Halim Paşanın maiyetinde bulunuyordu. Fakat ihtiyarlayıp da güreş meydanından çekildikten sonra fıkarcılık onu ıstıraplara sevketti.

Şunu yazabilirim ki, Hergeleci İbrahim, Türk pehlivanlığının en son üstadlarından biridir. Ve yine diyebilirim ki, ölümlü beraber yağ pehlivanlığının ustalığını da beraber almış, gitmiştir.

Hergeleci, çok küçük iken güreşe başladı. Torlaklı Deli Hafıza çırak olduğu zaman on beş, on altı yaşlarında vardı. Onu babası, Torlaklıya teslim etmişti. Küçük Hergelecinin başpehlivan olacağına kimsenin inanı yoktu.

Hattâ babası, hergün İbrahime:

— Ulan sende pehlivan olur mu? Bir tutamlık adamsın!

Der dururdu. Fakat İbrahimde, pehlivanlığa karşı müthiş bir aşk vardı. Gece rüyalarında güreşirdi. Babası, Hergelecinin bu iptilâsına tahammül edemedi. Nihayet onu Torlaklı Deli Hafıza çırak yaptı.

Hergelecinin büyük bir pehlivan olacağını yalnız Torlaklı keşfetmişti. Çırağının, hafif okkada olmasına rağmen, yenilmez bir pehlivan olacağına kanıdı.

Hergelecinin küçük güreşlerinden bahsetmiyelim. Onun başpehlivanlık güreşlerinden bahsetmek kâfidir.

Hergeleci, deste güreşlerini, küçük orta güreşlerini, büyük orta ve başaltı güreşlerini kemali muvaffakiyetle ve hızla gelip geçerek başpehlivan oldu. Meydan güreşine başladığı zaman ileride büyük ve oyunbaz bir pehlivan olacağı belli olmuştu.

Hergeleci, yetmiş beş okkalık bir pehlivan olmakla beraber gayet kuvvetli idi. Çetin ve anûd oluşundan dolayı hiçbir hasmı onu yıldırnamamıştı.

Hergelecinin başpehlivanlık devrinde en namdar pehlivanlar başa güreşiyorlardı. Meşhur Koca Yusuf, Adalı Halil, Arap Sait, Koca Rüstem gibi pehlivanlardan başka Büyük Yaşar, Katrancı, Koca Murat'lar da başpehlivan idiler.

Hergelecinin, bu saydığım pehlivan hasımları en aşağı tam okka yüz okka gelen adamlardı. Fakat Hergelecinin acı kuvveti, bir çelik yay gibi vücudu, ustalığı, hepsine galebe çalmaya kâfi geliyordu.

Hergeleci başpehlivan olduğu zaman, bilmediği başpehlivanların yalnız isimlerini işitiyordu. Koca Yusufu filân tanıyordu.

Hiç tanımadığı Adalı Halil ile, Hayrebolu güreşini aynen görmüş olan Suyolcu Mehmet pehlivan şöyle anlatıyor:

İstanbul, Beyazıt meydanından Koskaya inerken, Sırma-keş hanının alt sokağında bir han vardı. Ve bu hanın bir kahvesi vardı ki, ekseri pehlivanlar buraya gelirlerdi. Ve hariçten gelip geçen pehlivanlar burada misafir olurlardı.

Bir gün bolca yemek yedik.. hava yaz ve güzel olduğu için kahvenin önünü gölgeliyen asmanın altında hasırları sermiş, oturuyorduk. Hergeleci de beraberdi. Zaten biribirimizden ayrılmazdık... O, sırtüstü hasıra uzanarak yattı ve, uyudu.

Biz arkadaşlarla çançan ediyorduk. Fakat biz de yaslanmış vaziyetteydik. Vakit öğleden sonra idi. Hanın cadde tarafında bir yaylı araba durdu. İçinde üç kişi vardı. Kelli felli ağalar idi.

Yaylı arabanın içinden birisi çıktı. Hana doğru sokağa saptı. Ve asma çardağının altına bir göz gezdirdikten sonra gözüne benî ilştirerek:

— Selâmün aleyküm..

Diyerek selâmladı. Ve:

— Biz, Hayrebolu'luyuz. Büyük bir düğün güreşimiz var. Başpehlivanları çağırdık. Adalı Halil gelecek... Fakat bu pehlivanı yendirmek istiyoruz. Malûm ya!.. Edirnelilere galebe etmek isteriz. Hayrebolu'luyuz. Bize bu hanı tarif ettiler. Burası pehlivan yatağı imiş. Eğer Adalı Halili yenecek bir pehlivan varsa bize lütfen delâlet eder misiniz?

İşi anlayınca derhal ağaya buyur ettim. Ve:

— Buluruz.

Diye de ümit verdim. Yaylı arabada bulunanları da buyur ederek hasır üzerine bağdaştık. Hergeleci daha hâlâ uyuyordu.

Rumeli ağaları pehlivanlıktan anlarlar... Hemen ekserisi pehlivanlık etmiş insanlardır. Anlamıyanları da, pehlivan nedir, cyun neye denir, bilirler...

Hoş beşten sonra ağanın birisi:

— Gelelim işimize... Acele gitmemiz lâzım. Öbür gün güreş var. Adalıya karşı koyacak ve hattâ yenebilecek pehlivanı tavsiye ediniz.. dedi.

Ben de, uykuda olan Hergeleciyi işaretle:

— İşte bu pehlivan!..

Deyince ağa afalladı, alay ediyormuşum gibi geldi. Gülerek:

— Abe! Bu bir avuç adam be!..

— Bakmayınız böyle olduğuna, yener o, Adalıyı...

— Abe, siz Adalıyı gördünüz mü hiç?

— Çoook...

- Siz de pehlivana benziyorsunuz?
- Evet, pehlivanım...
- İsminiz?..
- Suyolcu Mehmet pehlivan!..
- Evet, işitmişim. Fakat bu, sizin tavsiye ettiğiniz pehlivan, Adalının yarısı kadar...
- Bakmayınız onun okkasına...
- İsmi ne?
- Ezerçeli meşhur Hergeleci İbrahim!
- Evet, işitmişliğim var... Fakat başpehlivan mı şimdi?
- Ağam, üzülme... Bu uyuyan adam, Adalıyı meydanda bırakır...

Diye ısrarda bulununca ağa:

— Oğlum, boşuna masraf etmiyelim.. üste de mahçup olmıyalım... Edirneliler alaya alır bizi... Bak, Adalıyı yendirmek için İstanbul'a kadar gittiler. Getirdikleri adam da bu muydu? diye vallahi defe korlar!..

Diye sızlandı. Ben şu yolda cevap verdim:

— Ağam, sen al götür. İstersen masrafını biz öderiz. Yeni lirse bizi mahçup et!

Diye ısrarımı bir kat daha teyit ettim. Hergeleci, daha hâlâ horul horul uyuyordu. Ağa, bunun üzerine:

— Pekâlâ.. siz de beraber gelir misiniz?

— O, zaten benden ayrılmaz.. gelirim...

— Eğer Adalıyı yenerse.. vallahi onun kemerini altınla doldururuz...

Bunun üzerine Hergeleciyi dürterek seslendim:

— Hergeleci, Hergeleci!..

Gözlerini açıp cevap verdi:

— Abe, ne dürtür durursun Hüsmen ağanın öküzü gibi be! Tehey!.. Daha külbastıcağızlar midemde çöreklenmiş durur be! Bırak övütelim şunu be!..

Hergelecinin söyledikleri haklıydı. Çünkü, öğleyin fırına beş, altı okka külbastı vermiştik. Birkac okka da üzüm vardı. Fazlaca yemişti.

Hergeleci, cevabı verdikten sonra tekrar gözlerini kapadı ve yanına dönerek yattı.

Ben, yine dürterek bağırdım:

— Hergeleci, kalk!

O, yattığı yerden:

— Mehmet usta! Rahat ver... Vallahi kalkarsam atarım künteyi ha!..

Diye mukabele ederek söylendi. Ağalar, gülüyordu. Niha-yet seslendim:

— Yahu, kalk, misafirler geldi.

Bunun üzerine gözlerini açtı. Ve ellerile uğuşturarak doğruldu. Kelli, fellî ihtiyar ağaları görünce şaşırđı. Tanımadığı adamlardı. Fakat:

— Merhaba! Hoş geldiniz...

Diyerek söze girdi. Ben, derhal vaziyeti anlattım. Gülerek:

— Hepten iyi olur Mehmet usta be!.. Külbastıları ancak Adalı eritebilir...

Dedi. Ağalar da gülüştüler. Fakat ağalar bir tuhaf idiler. Hergeleciyi ufak tefek görmüşlerdi. Lâf değil, Adalı Halil, müsekkel, iri yarı, dev gibi bir pehlivandı.

Her ne hal ise, bizi de yaylı arabaya soktular. Hayvanlar kendilerinin olduğu için arslan gibiydiler... Fazla kaçarları vardı. Heybelerimizi de almıştık. Yola düzıldük. Bir hamlede Aksaray ve Taşkasabı geçerek Topkapıdan dışarı çıktık.

Gece yatsıya doğru Büyükçekmeceye geldik.. yattık. Sabah erkenden yola düzıldük. Her ne hal ise, öbür gün sabahsı Hayreboluya eriştik.

Meğer bu ağalar. iddia ile İstanbula pehlivan almıya ve bulmıya gelmişler. Biz gittiğimiz gün güreş olacaktı.

Hergeleci, idman üzerinde idi. Keyfi yerinde bulunuyordu. Hele Adalı Halil ile tutuşacağından dolayı memnundu. Adalı Halil, Edirne ağalarile Hayreboluya gelmişti. Başa, Adalı Halil geldiği için, gelen pehlivanlar başaltına kalmıştı. Başa bir kısarak ve yirmi beş altın vardı.

Biz, Hayreboluya sabahleyin girince ortalık karıştı. Arabadan indik... Fakat Hergeleciyi görenler, hiç şüphesiz inkisarı hayale uğrayıp şöyle söylendiler:

— Teheyyy!.. Getire getire bu pehlivani mı getirdiler be?

Bizi getiren ağalarda bir durgunluk vardı. Adalı Halil, Edirneliler de Hergeleci İbrahimin geldiğini haber almışlardı. Onlar da:

— Adalı öldürür onu be!..

Diye alay etmişlerdi. Her ne hal ise, ne bizi getirenlerin, ne Hayrebolu'luların ve, ne de Adalının ve Edirnelilerin ka-naatleri yerinde değildi.

Adalı Halil, bir kahvenin önünde, kalın ensesini germiş, oturuyordu. Yüz otuz kiloluk, belki daha fazla okkada bir devai. Hergeleci, boylu olmakla beraber, adaleli, yağsız, sırim gibi bir adamdı.

Uzatmıyalım.. nihayet güreş kuruldu. Küçük pehlivanlar ortadan çekildi. Başaltı da bitmişti. Cazgır, kazan dibine gelmiş, bağırıyordu:

— Başa güreşecekler meydana!..

— Başa bir kısarak, yirmi beş altın var...

Adalı Halil soyunmuştu. Hergeleci de hazırdı. Herkes Hergeleciye acıyordu. Adalı, bu zavallı pehlivanın bir tarafını kıracaktı diye...

Kazan dibine gelen pehlivanlar yağlanmaya başladılar. Hergeleci, çok ustahlıkla yağlanıyordu. Adalı Halil, hasmına ehemmiyet vermiyor vaziyetteydi. Söyle böyle yağlandı. On binlerce seyirci vardı. Herkes sus içindeydi. Ellerinden gelse nefes dahi almayacaklardı. Heyecan büyüktü. Gözlerden şu anlaşılıyordu:

— Yazık olacak bu pehlivana!

Ben, ağalarla beraberdim. Fakat ne yalan söyleyeyim: Hergeleci, Adalı Halili yenemezse bile, Adalının, Hergeleciyi yeneceğine kat'iyen kanaatim yoktu. Ben, Hergeleciyi de, Adalı Halili de çok yakından bilirim. Hergeleci, o derece usta ve icatçı bir pehlivandı ki, Adalı onu, oyunla yenemezdi. Ezmeğe gelince; ezemezdi de... Çünkü Hergeleci, sağlı, sollu güreşçi idi. Hem sağdan, hem soldan ve hem de merkezden aynı kuvvet ve maharetle hasmına girebilirdi. Solaklığı yoktu.

Halbuki Adalı Halil, dev gibiydi ama, o, yalnız sağ tarafından güreş tutabilirdi. Solu yoktu. Binaenaleyh, Adalı Halil, Hergeleciyi ezmek istese bile bu sebepten dolayı ezemezdi. Hasımı ters gelirdi.

Tırpanlarla, elenselerle Hergeleciyi ezmek mümkün değildi. Çünkü çok çetindi. Aynı zamanda manevraları vardı. Kurt kapanile de ezemezdi. Hergelecinin mukabil oyunları vardı.

Neyse, yağlanmalar bitti. Cazgır ortaya çıkarak bağırdı:

— Baş güreş başlıyor...

Adalı Halili tamtıraklı bir surette takdim etti. Lâf değil, Adalı Halil, meşhur Aliçonun çırağı idi. Cazgır, Hergeleci için yalnız:

— Ezerçe'li, Hergeleci İbrahim pehlivan...

Diyerek kesip attı. Peşrev başladı. Hergeleci, bir balet gibi ayak baş parmaklarının üzerine dikilmiş, topuklarını yerden kesmiş, şahlanır gibi sıçırarak çirpiniyordu. Hergeleci, fevkalâde güzel çirpiniyordu.

Güreş başlamadan evvel cazgır, şunu da ilân etmişti:

— Güreş kıran kıranadır.. suya, beze gitmek yoktur.

Bu ilân ve şartlar daha ziyade Adalı Halile yarardı. Çünkü, kendisi ağır bir pehlivan olduğu için kıran kırana güreşte hafif Hergeleci zararlı çıkardı.

Fakat Hergeleciyi tanımadıkları için bütün bu tertiplerin beyhude olduğu, benim gibi bilenlerce aşikârdı. Tabii ben, hiç sesimi çıkarmıyordum. Ağaların da heyecandan dilleri, damakları kurumuş olduğundan, sessiz oturuyorlardı. Yalnız ağalar-
ian birisi bana dönerek:

— Mehmet pehlivan! Hergeleci, ne güzel peşrev yapıyor. Hiç, hayatım müddetince bu kadar güzel bir çırpınma görmedim...

Deyince, ben:

— Ağam, sabırlı olun! Güreşini de peşrevi gibi yapacaktır inşallah!..

Dedim.

Ağa, derinden içini çekerek:

— Vallahi pehlivan! Bu deve karşı nasıl çıkaracak güreşi bilmem!..

Diye üzülererek söylendi. Ben:

— Biraz sabırlı olmanızı tavsiye ederim, ağam!

Diyerek teskin ettim. Güreş de başladı. Hergelecinin bir tabiatı vardı: İlk güreştiği hasmına karşı ilk ellerde hamle yapmazdı. Hamleleri hasmından beklerdi. Adalı Halil, Hergelecinin üzerine yürüdü. Ve, bir iki el sonra meşhuru enâm olan çaprazına girdi.

Adalının çaprazı meşhurdu. Maksudı, hasmını bir çaprazda toplıyarak sırtüstü yere vurmaktı. Adalı, çaprazı alır almaz sürdü. Hasmını doludizgin aldı, götürdü. Hergeleci, yarı ayakları yerden kesilmiş, uçar gibi gidiyordu. Adalı, hasmına çengel yetiştirmekle meşguldu. Bir çengel yetiştirmiş olsaydı, Hergelecinin sırtı yere vurup, teneşirliği patlardı.

Edirneliler, hıza geldiler.. bağıyorlardı:

— Ha, Adalı.. ilk elde bitir işi...

— Aferin Adalı...

Hayrebolu'lularda ses sada yoktu. Hepsinin benizleri solmuştu. Hele, İstanbuldan geldiğimiz ağaların ağızlarını bıçak açmıyordu. Ben, ne olacağını biliyordum. Yalnız Hergelecinin manevrasını kolaylıkla tamamlamasını bekliyordum.

Yirmi beş, otuz adım kadar uçtukten sonra birdenbire Adalı Halil'in havadan uçarak, dört elli yere geldiği ve, kedi gibi tirmanarak kaçtığı görüldü. Hergeleci, manevrasında muvaffak olmuştu. Hergeleci, hasmının ardından kovaladı. Fakat Adalı öyle bir kaçmıştı ki, yetişmenin imkânı yoktu. Ayağa kalkmıştı.

Hergeleci, ayağa kalkar kalkmaz keyifli bir nâra attı:

— Hayda Adalı be!

Nasıl atmazdı bu nârayı?.. Hakkı idi. Adalı gibi bir adamın çaprazını söktükten başka, üste de hasmını tehlikeye sokmuştu.

Hergeleci, çaprazda mahsusan da hasmının hızına karşı hız katmıştı. Sıyrılıp hasmının önüne bir anda oturup dertop olarak mânia teşkil etmişti. Adalı Halil, bu mâniaya çarparak Hergelecinin başı üzerinden önüne düşmüştü.

Bereket versin Hergeleci, hasmına, meşhur kılçık oyununu

yetiştirememiştir. Eğer Adalı, üzerinden aşarken kılçık oyununu yetiştirmiş olsaydı, hasmı dört elli yere düşeceği yerde, taklak atarak sırtüstü yere gelirdi. Adalının talihi vardı.

Adalı, afallamıştı. Yıldırımınla çarpılmışa dönmüştü. Hergeleci, ense bağlamış, kol sallıyarak duruyordu. Edirne ağalarının, beylerinin güler yüzleri birdenbire gerilmişti. Hayreboluların gerilmiş suratları birdenbire çözülerek tebessümlenmişti. Ağalardan biri bana dönerek:

— Mehmet pehlivan, dediğin gibi yaman pehlivan bu!..

— Ağam.. hele biraz daha sabırlı ol!

— Adalının çaprazından kurtulmak mühim bir iş!..

— Yalnız çaprazdan mı kurtuldu, ağam?

— Yooo... Az kalsın Adalıyı yeniyordu.

— Ağam, Hergelecinin kılçığını gördün mü?

— Gördüm.. eğer bu kılçık yerini bulmuş olsaydı, Adalı, yüzde yüz mağlûp olurdu.

— Bakınız daha neler olacak?

— Ah, şu Adalıyı bir yense!..

—

Demeğe kalmadı. Adalı Halilin tekrar bir çapraz toplayıp Hergeleciyi sürdürdüğü görüldü. Gözler tekrar sahneye çevrildi. Adalı, müthiş kızmıştı. Bir manda gibi burnundan soluduğu ışıltılıyordu. Çaprazını yerine getirmek ve hasmına hâkim olduğunu göstermek azminde idi.

Fakat Adalı, hasmını ancak beş, altı adım kadar sürebildi. Birdenbire çaprazı sökülerek yana doğru uçtuğu görüldü. Hergeleci yetişerek hasmını arkasından ve belinden dolayarak bir ön çengeli ile sürüp düşürerek altına aldı. İşte, bu sefer kıyamet kopmuştu. Hergeleci, ikinci defa olarak hasmının çaprazını sökmüş ve, üste de Adalıyı altına almıştı.

Hayrebolu'lular harekete gelmişti, bağıryorlardı:

— Yaşa.. Hergeleci!..

Adalı, hasmının altına düşünce, kemaneyi budayarak zorla kalkmak istedi. Fakat Hergeleci bir yan kazığı ile kasmının ayağını ardından köstekleyip bağladığı için kalkamadı. Zorlandı, durdu. Daha ziyade havalanıp açılmış olsa, paça kasnak oyununa girecekti. Bunu bilen Adalı bilmeceburiye hasmının altında büzülüp kaldı.

Hergeleci, hasmını yenmek için oyundan oyuna geçiyordu. Adalı müdafaada idi. Mücadele müthiş oldu. Adalı, binbir tenlike atlattı ve hasmının altından bir türlü kurtulamadı. Edirneliler sinirlenmeğe başladılar. Umulmadık bir vaziyet hâsıl olmuştu.

Hayrebolu'lular bağıryordu:

— Haydi Hergeleci!..

— Bitir işini!..

— Aşır günteyi!..

Ben, dayanamadım, kıs kıs gülüyordum. Nasıl gülmiyeyim? Koca Adalı, küçük Hergelecinin elinde çocuk oyuncağı olmuştu. Yanımda bulunan ağaların da yüzleri gülüyordu. Hergelecinin çetin bir pehlivan olduğunu anlamışlardı. Benim gülmemi gören ağalardan biri:

— Mehmet pehlivan, keyfin yerinde...

— Ağalar, sizin keyfiniz yerinde değil mi?

— Hamdolsun.. yerinde demek de lâf mı?

— Ama, çok üzülüyordunuz, değil mi?

— Doğrusunu söylemek lâzım gelirse, sizi İstanbuldan getirdiğimize pişman olmuştuk.

— Şimdi?..

— Şimdi anlıyoruz ki, söyledikleriniz doğruymuş...

— Hele, daha sabırlı olunuz...

Dedim. Adalı Halil, Hergelecinin altında kıvrandı durdu. Kurtulayım dedikçe tehlikelere düştü. Tam yarım saat alttan kalkamadı. Hergeleci, hasmını mağlûp etmek için oyundan oyuna geçiyordu. Adalı da, küçük hasmına mağlûp olmamak için çabalıyordu. Evet, çabalıyordu. Çünkü küçük hasmının bir belâ olduğunu şimdi sezmişti. Ve, vaziyetin tehlikeli olduğuna kanaat getirmişti.

Adalı Halil, binbir oyundan ve zordan sonra güç halle hasmının altından ayağa kalkabildi. Hergeleci, çırpınarak nâra savuruyordu:

— Hayda Adalı be!..

Adalı Halilde ses yoktu. Hasmının tehlikeli bir adam olduğunu anladığından, işi zora koşmaya karar vermişti. Adalı Halil düşünüyordu:

— Bu herif, Çolak Molla gibi bir belâ!..

Ayak güreşi başlar başlamaz, elense ve tırpanlara başlıyan Adalı Halil, hasmının oyunlarından çekindiğini, hareketleriyle göstermiş oldu. Adalı Halil, oyunbazlıklar, fazla ustalıklar karşısında hasmına elense, boyunduruk, tırpan oyunlarıyla mukabelede kusur etmezdi. Ve, hasımlarını böylece eze eze, ya meydanından kaçırır, ya pes ettirir veyahut da leşini çıkararak yenerdi. İşte Hergeleciye de bu güreş tabiyesini tatbikine geçmişti. Hafif olan küçük Hergeleciyi bu tabiyesinin tatbikine güzel bir mevzu olarak bulmuştu. Fakat Adalı Halil, yanılıyordu. Hergeleci, Çolak Molla gibi bir afacandı. Zora karşı, zorla hareket ve mukabele edebilecek kudretteydi.

Adalı Halil, kuvvetli elenseler, tırpanlarla hasmını hırpalamaya başlayınca Hayrebolu'lular bağırmağa başladılar:

— Adalı, doğru güreş!..

— Buna güreş demezler!..

— Sıktı galibal..

Hayrebolu'lular, Adalı Halilin bu huyunu bildikleri için bağıriyorlardı. Hergeleciyi ufak gören Hayrebolu'lular, hasmını karşısında ezilerek mağlûp olacağını zannettiklerinden, telaşlanıyorlardı. Hemen bütün Hayrebolu'lular endişeye düştüler. Çünkü Adalının dört, beş dakika devam eden gaddarlığına Hergeleci, mukabele etmiyordu. Bu hal onları korkutmuştu. Yalnız korkmıyan Suyolcu Mehmet pehlivandı.

Bakınız, Suyolcu Mehmet Bey ne diyor:

— Adalı Halilin zora geçmesi üzerine ben, gülümsüyordum. Hergeleci, hiç mukabele etmiyordu. Fakat Hergelecinin ne suretle mukabeleye geçeceğini bildiğim için müsterihtim. Ağalardan biri heyecanlı heyecanlı söylendi:

— Mehmet Bey, görüyorsun ki, Adalı, işi kavgacılığa döktü?..

— O, her vakit öyle yapar. Oyunbazlık zorunu görünce işi zora koşar. Fakat sabırlı olunuz. Hergeleci, şimdi onun dersini verir...

Dedim. Edirneliler de bağıriyorlardı. Hem de memnun bir surette:

— Vur Adalı...

— Bir tırpan daha!..

Adalı Halil, sağlı, sollu durmadan elense vuruyor, üstüste tırpan atıyordu. Adalının bu hamleleri altı, yedi dakika fasılasız devam etti. Nihayet Hergelecinin çırpınıp bir nâra attığı görüldü:

— Hayda, Adalı be!..

Hergeleci, bu nârasile Adalıya:

— Geliyorum.. sıkı dur, demek istiyordu.

Nitekim böyle de oldu. Hasmına girdi. Sıkı bir elense ve iç tırpanı vurdu. Adalı Halil, öne düşerek dizlendi. Hergeleci, hasmının üzerine gitmedi. Açıldı, çırpındı, bir nâra savurdu:

— Hayda be!..

Sokuldu. Bu sefer de ters taraftan bir elense ve iç tırpan daha vurdu. Adalı, bu sefer öbür tarafa dizlenerek düştü. Hergeleci, yine hasmının üzerine gitmedi. Çırpındı, bir nâra daha savurdu:

— Hayda, maşallah be!..

Tekrar hasmının üzerine yürüdü. Ve yine bir elense, iç tırpan vurarak Adalıyı dizledi. Bu suretle hasmının hamlelerini yoketmekle beraber zor güreşine de hâkim olduğunu gösterdi. Hergeleci, sağlı sollu, her taraftan güreşir bir pehlivan olduğu cihetle Adalıya bu şekilde mukabele etmekte kolaylık buluyordu. Adalı Halil, yalnız sağ tarafından güreşir bir peh-

livandı. Fakat Hergeleci, her taraftan aynı kudretle güreş yapabilen bir şahsiyetti. Bu sebeple Adalıya ters geliyordu.

Hergeleci, tam on dakika hasmına göz açtırmadı. Sağlı, sollu elense ve tirpanlarla hasmını bozdu. Adalı şaşırmişti. Hayrebolu'luların sevinçlerine payan yoktu. Bağrışıyorlardı:

— Yaşa ,Hergeleci!..

— Varol pehlivan!..

Edirneliler susmuştu. Ağızlarını bıçak açmıyordu. Adalının zoru da suya düşmüş bulunuyordu. Ağalardan biri, Suyolcu Mehmet Beye hitaben:

— Allah senden razı olsun.. hakikaten iyi pehlivanmış..

Deyince Suyolcu:

— Daha biraz sabrediniz.. bakınız neler yapacak?

— Adalının işi zora dökmesi bizi epeyce üzmüştü. Fakat ne yaman mukabelede bulundu.

— Adalı, ona bir şey yapamaz. Çünkü o, her taraftan güreşçidir. Adalı gibi bir taraflı güreşçi değildir.

— Çolak Mollaya benziyor.

— Öyledir.. Molla benim çırağımdır.

— Ya, demek, Molla sizin çırağınızdır.

— Evet...

— Ne yaman pehlivanmış..

— Yamandı...

— Adalıyı yenmiş o...

— İki defa... Üçüncüsünde Sarışaban'da Adalı kavga çıkardı. Güreş ayrıldı.

— Ah, Hergeleci de yense...

— Güreştir.. belli olmaz... Fakat sabırlı olunuz.

Dedi. Güreş zehir gibi devam ediyordu. Tam beş saat süren güreş, akşama kavuştu. Fakat Hergeleci hasmını bitirmişti. Koskoca Adalı, beş saat güreşi güç halle idare etmişti. Hoş, Adalının beş saatlik, hattâ yedi saatlik güreşleri çoktur. Lâkin Hergelecinin ters güreşi onu yormuştu. Sular kararınca Edirne ve Hayrebolu ağaları bir araya geldiler, güreşi berabere ayırmıya karar verdiler. Fakat güreş, sabahı devam edecekti.

Pehlivanlar, meydandan çekilmek istemiyorlardı. Bilhassa Hergeleci:

— Bırakın biz güreşelim... Gece de güreşiriz..

Diyordu. Adalı da:

— Abe.. çalı yakınız be!.. Güreşeceğiz...

Diye direniyordu. Nihayet güreşi, sabahı devam etmek üzere ayrıldılar. Hayrebolu'lular, Hergeleciyi başları üzerinde taşıyorlardı. Hayrebolu'luların benimsemiği Hergeleci, şimdi elden ele itibar görüyordu. Hergeleci, dinçti. Güreş onu bozmuştu...

Adalı Halil, düşünüyordu:

— Bu herif, beni yenecek!..

Adalı, ezilmiş ve yorulmuştu. Sonra, Hergeleciden yılmıştı. Kendisini beş saat ancak idare etmişti. Sabahsı devam edecek güreşte hasmı muhakkak yenecekti.

Adalı Halil, sabah güreşine kalmamak.. geceden geçip gitmek kararını verdi. Hattâ Edirne ağalarına bile bu işi belli etmedi. Çünkü o, şu iddiada bulunuyordu:

— Neden güreşi ayırt ettiniz? Ben, onu öldürmüştüm. Gece de olsa güreşin devamı benim kârımdı. Yenecektim. Elimden aldınız onu... Şimdi o, bu gece dinlenecek, hiç böyle şey olur mu?.

Adalı, Edirne ağalarını, hattâ Hayrebolunun ileri gelenlerini bu sözlerle susturmak istiyordu. Ve, sabahsı başına geleceği sezdiği için Hayrebolu'yu terk ile yakasını kurtarmıya koyuldu. Ve, nitekim gece yarısı bir ata binip, geçip gitti.

* * *

Sabah oldu. Güreşler kuruldu. Küçük pehlivanlar, bir gün evvelki güreşlerin finalini yapıyorlardı. Fakat görünürde Adalı yoktu. Edirne ağaları işi bildikleri için, mahcup mahcup oturuyorlardı. Hayrebolu'lu ağalardan biri, Adalının bırakıp gittiğini gelip, Hergeleciye şu suretle söyledi:

— Pehlivan.. Adalı Halil nerede?

— Bilmiyorum.. dikkat etmedim...

— Güreş yerinde mi zannediyorsun?

— Bakmadım ağam!..

— Değil güreş yerinde, Hayreboluda bile yok...

— Amma yaptın ağam!..

— Vallahi yok...

— Ya, nerede?

— Bırakıp, geceden gitmiş...

— Güreşe gelmiyecek mi?

— Yooo...

— Zannetmem ağam.. belki yakın köylerden birine gitmiştir...

— Hayır. hayır... Güreşi bırakıp gitmiş.

Deyince Hergeleci, ağaya hitaben:

— Ağam! Doğru mu? Yemin eder misin?

— Vallahi billâhi...

Diye kasem edince Hergeleci, hayret etti ve söylendi:

— Abe, pehlivan adam bırakır kaçır mı? Teheeeyyy!..

Hepten inanamıyorum bel!..

Baş güreş sırası geldiği zaman cazgır bağırıyordu:

— Adalı Halil, Hergeleci İbrahim meydan!..

Hergeleci, kispet ayağında yağlanmış olduğu halde meydana çıktı. Cazgır yine bağıırıyordu:

— Adalı Halil pehlivan, kazan dibine!..

Cazgır, üç defa bağıırdı. Hayrebolu'lular bağıırıyordu:

— Kaçmış!.. Kaçmış!..

— Yok burada.. gecedен sıvışmış!..

— Hergeleci galip!..

Bunun üzerine Hergeleciyi galip ilân ettiler. İşte Hergelecinin, Adalı ile Hayrebolu güreşi budur.

HERGELECI İLE ADALI HALİLİN ÇORLU GÜREŞİ

Hergeleci ile Adalı Halil, Çorluda yapılan bir büyük güreşte karşılaşmışlardı. Çorlu güreşi çok çetin olmuştu. Anlatıklarına göre bu güreşte Adalı Halil, Hergeleciyi meydandan çıkarmak için ne kadar zorluklar varsa ortaya koymuştur.

Çorlu güreşi üç saat kadar sürmüş ve bu üç saat zarfında hiçbir vakit Adalı Halil, Hergeleciye hâkim olamamıştı.

Güreşin ilk hamlelerinde Adalı Halil, Hayrebolu güreşinin acısını çıkarmak için hasmına doludizgin girdi. Hattâ, meşhur caprazlarından birini alarak hasmını sürdü ve bastırdı. Fakat Adalı, Hergelecinin altcılığından korktuğu için o kadar üzerine varamadı.

Hergeleci, hasmının altından kolaylıkla kalkıverdi. Çorlu güreşinde Adalı Halil, Hergeleciyi yüzde yüz meydandan çıkaracağına kanidi ve idmanı yerinde olmakla beraber, keyfi de yerindeydi.

Hergeleci, Adalının zorlu boyunduruklarına, tırpanlarına, cienselerine şiddetle mukabelede kusur etmiyordu. Adalı köpürüyor.. hasmını, elinden gelse yiyecek hallere düşüyordu.

Bir aralık Adalı, Hergeleciyi altına aldı ve koca gövdesile üzerine yüklenerek kurtkapanı vurdu. Zorla ve gırtlaklıyarak çevirmeğe çalıştı. Öldüresiye boğuyordu. Ahali, Adalının bu suretle hareketine tahammül edemiyerek bağııştılar:

— Boğma.. doğru güreş...

Güreş, kıran kırana olduğu için fazla bir şey söylenemezdi. Boğmak da, boğmamak da pehlivanın elindeydi. Fakat Hergeleci, kurtkapanından kurtulmasını çok iyi bilirdi. Toplanır, büzülür, kendi kendisinin paçalarını tutarak havalanıp hasmını üzerinden atardı.

Adalı, kapanda meşgul iken Hergeleci, hünerini yaptı. Pençelerile kendi paçalarını kavradı, kışını, büzülerek havalandırdı. Hasmını omuzu üzerinden aşırarak kaydırıp önüne düşürdü ve üzerine çullandı.

Adalı, üstte ve hem de en emniyetli bir oyunda iken, şimdi

alta düşmüştü. Bu bir ustalıktı. Hergeleciden başka kimse yapamazdı. Adalı Halil, hasmının bu gibi oyunbazlıklarına sinirleniyordu. Onun, bu gibi ustalıklarına boğmakla, ezmekle mukabeleden başka çare bulamıyordu. Bulduğu çareler de boş gidiyordu.

Adalı Halil, hasmının altından bir türlü kalkamadı. Çünkü küçük Hergelecî, hasımlarını bağlamasını bilirdi. Adalı, tehlikeler geçiriyordu. Fakat zorlu gövdesi ve çetin kuvvetile karşı koyuyordu.

Nihayet hasmının altından kalkabildi. Hergelecî, hasmını sinirlendirmek için ikide birde çarpınarak nâra atıyordu:

— Hayda bel!..

— Hayda maşallah bel!..

— Hayda Adalı bel!..

Adalı Halil, Hergelecî çarpınıp nâra attıkça ve Hint horozu gibi meydanda kanat vurup öttükçe deli, divane oluyor. Hasımının üzerine olanca savletile saldırıyordu. Hergelecî, çok zeki bir pehlivan olduğu için evvelâ hasımlarının maneviyatını kırdı. Onları sinirlendirir.. âsaplarını bozar, muvazenesizliğe sevkeder ve bu hallerinden istifade etmesini bilirdi.

Hergelecî, çarpınıp nâra attıkça kuduran ve muvazenesi bozulan Adalı, abuk sabuk hücumlarda bulunuyor ve hasmına boşluklar ve açıklıklar veriyordu.

Nihayet Hergelecî, boşluğu buldu. Adalıyı bir çaprazda top-lyarak sürdü. Adalı, dev adımlarla gerisin geriye uçup gidiyordu. Seyirciler, Hergelecîyi tuttuklarından, bağıryorlardı:

— Haydi, Hergelecî!..

— Bitir bu işi!..

Adalı Halil, nihayet çengele geldi. Fakat tetik davrandığından, dönerek yüzüstü yere atıldı. Hergelecî, derhal üzerine çullandı. Adalı kaçarken kispetinin arka kasnağından yapıştı, kuvvetle çekerek önüne oturttu. Hergelecî, sarma, künte, biribirine karıştırdı. Hasımını yenmek için ne yapmak lâzımsa yapıyordu. Adalı da, müdafaada bulunarak kendisini koruyordu.

Adalı Halil, hasmının altından tek paça kaparak doğruldu. Fakat Hergelecî, paçasını kurtardı. Güreş yine ayağa intikal etmiş oldu.

Seyirciler, eski pehlivanlar şu kanaatte idiler:

— Hergelecî, Adalıyı yenemez.. fakat Adalı da onu yene-
mez... Berabere kalırlar.

Hakikaten bu görüş doğru idi. Adalı, oyunla, zorla kat'iyen Hergelecîyi yenemezdi. Hergelecî de, hasmının püf yerini bulmadıkça mağlûp edemezdi. Çünkü Adalı Halil çok ağır ve babayiğit bir pehlivandı. Öyle kolay kolay yenilir takımdan değildi:

Adalı Halilin bütün ümitleri şu idi:

— Eze eze hasmın işini bitiririm.. ve leşini yenerim.

Güreşin üçüncü saati geçmişti. Hergeleci, Adalıyı sıkı bir çaprazda daha topladı ve sürdürdü. On beş, yirmi adım sonra çengelliyerek bastırdı. Derhal sarmaya girdi. Fakat Adalı Halil, dönerek sarmadan, sarmaya geçti. Bu sefer Hergeleci altta kaldı. Adalı Halil üste çıktı.

Adalı, sarmada dururken Hergeleci bir yan kılıcı attı ve Adalı Halil yana doğru çözümlenerek açık düşüp yenildi. Öyle yenilmişti ki, itiraz kabul etmezdi.

Hergeleci, alttan ve bir yan kılıcıyla tam ustaca hasmını yenince ayağa kalktı, galibiyet temennasını çağırdı. Adalı, mağlûptu.

İşte Adalının ilk mağlûbiyeti böyle olmuştur ve Hergeleci Çorlu güreşini bir kılıçık oyunile kazanmıştır.

HERGELECİNİN, ADALI İLE SELÂNİK GÜREŞİ

Selânik Beşınar güreşini herkes başka başka tarif ediyor. En son yaptığım tetkikata ve bu güreşi seyredenlerden aldığım mektuplara istinat ederek Selânik güreşini tam hakikatile yazmaya çalışacağım.

Selânik güreşine Hergeleci, çırağı Kara Ahmetle beraber iştirak etmiştir. Adalı Halil, bu güreşte hem Hergeleci ile ve hem de Kara Ahmetle görüşmüştür. Şüphesiz Hergeleci de, Kara Ahmet de diğer hasımlarile güreş tutmuşlardı.

Adalı Halil ve Hergeleci güreşi ilk defa olmuştu. Adalı Halil, Hayrebolu ve Çorlu güreşleri dolayısıyla Hergeleciye karşı müthiş intikam besliyordu. O kadar ki, ya meydana hasmının leşini serecekti veyahut Çorluda olduğu gibi mağlûp olacaktı.

İki pehlivan, hasmane tutuştular. Adalı Halil, hainane musaraaya başladı. Zehir gibi boyunduruklar vuruyor. Acı ve dayanılmaz tırpanlar atıyordu. Hergeleci de aşağı kalmıyordu. Hergeleci, Adalıyı kızdırmak için, hasmının elenselerini boşa sallatıyor, tırpanlarını iska geçirtiyordu. Üste de çırpınarak nâra savuruyordu:

— Hayda Adalı be!..

— Hayda be!..

Adalı, esasen kızgın olarak güreşe başlamıştı. Hasmının halleri onu büsbütün kudurttu. Ve amansız darbeler vurmaya başladı. Bir defasında Hergeleciyi boyunduruğa aldı. Öylesine koğdu, öylesine çekiştirdi ki, meşe direği olsa, muhakkak kopar veyahut kırılırdı.

Hergeleci boyunduruktan kurtulmak için çabaladı. İmkân yok. kurtulamadı. Adalı da boyunduruğu bırakmıyordu. Anla-

şılıyordu ki, hasmını boğup leşini meydanda bırakacaktı. O derece kendinden geçmiş bulunuyordu. Seyirciler, bu hale dayanamadı. Çünkü vaziyet vahimdi. Bağırışmaya başladılar:

— Öldürüyor.

— Böyle güreş olur mu?

— Bırak Adalı...

Fakat kim dinler. Adalının gözleri önüne Çorlu kılıcı, Hayrebolu kaçakçılığı geliyor ve bu hincini almak için öldürüşüne ve birahmane boğuyordu.

Nihayet Hergeleci boyunduruğu sökebildi. Fakat şu aşıkârı ki, Hergeleci yarım ölmüştü. İki tarafa sallanıyordu.

Adalı, hasmını fena halde ezmişti. Birkaç boğuşmadan sonra Adalı Halil, hasmına bir çapraz girdi ve kuvvetle sürdü. Hergeleci, çaprızı sıyrıp yüzükoyun yere düştüğü zaman Adalı da olanca kuvvetile üzerine düştü. Ve hasmını tutup sürdü. Bu hareketler dolayısıyla Hergelecinin yüzü soyuldu ve kan içinde kaldı.

Hergelecinin fena surette ezildiği ve yüzünün de derileri soyulduğu cihetle kandan gözleri kapanmış bir hale gelmişti.

Adalı Halil, fırsattan istifade ederek sarmaya girdi ve künde ile hasmını aşıracağı sırada Hergeleci, Adalıya pes etti.

Adalı Halilin gözleri kararmıştı. Bir pehlivan pes ettikten sonra bırakılırdı. Bırakmadı, sırtüstü yere vurarak yendi.

İşte Hergeleci, Selânik güreşinde Adalıya bu suretle yenilmiştir. Ve Adalı da intikamının bir kısmını almıştır.

Fakat bu güreşi seyredenler diyor ki: Eğer Hergelecinin yüzü soyulmamış ve gözlerini kan bürümemiş olsaydı, imkân yok Adalı onu yenemezdi.

Bazıları da aksini iddia etmektedirler. Onlar da: Adalı, Selânik güreşinde Hergeleciyi fena halde ezdi ve ezerek pes ettirmeğe mecbur etti. Her ne hal ise.. işte Selânik güreşi böyle cereyan etmiştir.

HERGELECI, İSTANBULDA VE MISIRLI HALİM PAŞANIN YANINDA

Hergeleci, İstanbula gelmişti. İstanbulda büyük pehlivanlar vardı. Onlarla karşılaşmak ve boy ölçüşmek istiyordu. Bu pehlivanlardan birisi Mısırlı Halim Paşanın başpehlivanı Arap Sait idi. Bu Arap Sait, Bursa Yenişehirli idi. Fakat o da Deliormanlı bir muhacirdi.

Arap Sait, yüz yirmi okkalık, dev cüsse bir adamdı. Ve devrin en namdar başpehlivanlarından biri idi. Hergeleci, İstanbula geldikten sonra Arap Saitle güreşmeğe karar verdi. Mısırlı Halim Paşanın bir pehlivanı daha vardı. O da Davut peh-

livandı. Davut pehlivan, okkalı bir pehlivan olmamakla beraber, fevkalâde usta ve çevikti. Hergeleci okkasında ve ayarında bir pehlivandı.

Halim Paşa, başpehlivanile iftihar ediyordu. Arap Saidi yenen yoktu. Adalı Halil ile yaptığı bir güreş, beraberlikle neticelenmişti.

Hergeleci bir gün Boğaziçi Yeniköyde bulunan Halim Paşanın yalısına gitti. Maksadı, Arap Saidi görmektir. Ve ondan güreş istemektir.

Hergeleci, sarayın kapısında bulunan haremağalarından birine:

— Arap Sait pehlivan burada mı?

Diye sordu. Arap Sait, bir haftadanberi yalıda yoktu. İzinle Kemberburgaza gitmişti. Ağa:

— Ne yapacaksın Arap Saidi?

— Güreş istiyorum.

— Ayol, böyle güreş mi istenir?

— Ağam, nasıl istenir ya?..

Ağa, Hergeleciyi şöyle bir süzdü. Onu, ufak tefek görünce:

— Sen, onunla güreşebilir misin hiç?

Deyince, Hergeleci kızdı. Mukabele etti:

— Abe, ne biliyorsun be? Sen de mi pehlivansın yoksa?

— Ben pehlivan değilim ama.. anlarım. Onu Adalı Halil pehlivan bile yenemedi.. sen mi yeneceksin?

— Onlar yenemez de ben, yenerim...

— Paşa efendimiz müsaade etmedikçe Sait pehlivan kimse ile güreşemez. Bir kere paşa efendimize arzetmek lâzım.

— Pekâlâ, bırak beni içeriye, paşa hazretlerine söyleyeyim.

— Şimdi olamaz. Bugün paşa hazretleri kimseyi kabul etmez.

— Arap Saidi çağır, konuşalım.

— Burada yok.

— Nerede görebilirim?

— Kemberburgaza izinli gitti. Birkaç gün sonra gelecek...

Diye konuşurlarken hanımefendileri taşıyan arabalar geldi. Ağalar, derhal demir parmaklıklı kapıları açarak buyur etmişlerdi. Hergeleci, kapıda duruyordu. Ağa, onu bırakmış, hanımlara tazim ile meşguldü.

Hanımefendilerin arabası üzerinde oturan başağa vardı. Başağanın, Hergeleci nazarı dikkatini celbetmişti. Ne istiyordu? Kapıda ne diye dikilmiş duruyordu? Başağa, hanımlarını harem kapısından uğurladıktan sonra hiddetle kapıya döndü. Kapıcılar ve kapıda bulunan ağalar elpençe divan duruyordu.

Ağa, haremağasını elile işaret ederek çağırdı ve sordu:

— Ne istiyor, o adam? Ne için kapıda bekletiyorsunuz?

Hanımefendilerin geleceğini bilmiyor musunuz? Ne vazifenâşinaslıktır bu...

—.....

Haremağası önüne bakıyor.. tek cevap vermiyordu. Ağanın çıkışması ve sözleri bitince:

— Af buyurunuz efendim.. meram anlamıyor.. dayanıp duruyor...

— Ne istiyormuş?

— Sait pehlivanı istiyor.

— İyi ya... Belki hemşerisi... Yok, dersiniz.

— Söyledik efendim.

— Öyleyse daha ne istiyor?

— Güreşmek istiyormuş.

Deyince, esasen efendisi kadar güreşe meraklı olan ağa, hemen Hergeleci İbrahime göz attı. Fakat onu ufak tefek görünce:

— Bu mu Saitle güreşecekmiş?

— Öyle diyor efendim...

— Yanlış olmasın.. bir kere sorunuz.

— Hayır efendim.. üstüste sorduk.

— Ya!.. Fakat Saitle nasıl güreşir bu... Yoksa paşa hazretlerinden beş on para koparmak isteyen bir açığız mü?

— Bilemem efendim.

— Çağır şunu bana!..

— Başüstüne efendim.

Dedi. Hergeleciyi kapıdan sokarak ağanın bulunduğu yere getirdi. Ağa, sordu:

— Ne istiyorsun, oğlum?

— Arap Saidi...

— Arap Saidi tanıyor musun?

— Hayır...

— Tanımadığın halde niçin arıyorsun?

— Ben pehlivanım.. onunla güreş yapmak istiyorum da ondan...

— Sen pehlivan mısın?

— Evet...

— Fakat Arap Sait başpehlivandır. O, yüz yirmi okkalık bir devdür. Sen, küçük bir pehlivansın. Nasıl olur da Arap Saitle güreşebilirsin?

— Ne olursa olsun, güreşeceiğim...

— İyi ama.. bakalım o, seninle güreşmek istiyecek mi? Eşsiz bir başpehlivan olduğundan, önüne gelenle güreşmez zannedirim... Sonra, paşa hazretleri de müsaade etmez.

— Bir pehlivanı okka ile mi ölçüyorsunuz? Er meydanı bu!

— Oğlum.. paraya ihtiyacın varsa sana yol harçlığı vereyim...

Deyince, Hergeleci sinirlendi. Büsbütün çileden çıktı. Mukabele etti:

— Ben para için güreş yapmıya gelmedim. Onunla boy ölçüşmeğe, güreşimi ayırt etmeğe geldim. Biz de pehlivanız, güreş istiyorum ben.. para değil...

Dedikten sonra elini beline atarak kemerini işaret etti ve:

— Paraya ihtiyacım yok... Burada yol parası da, hamam parası da, yemek parası da var...

Deyince, ağa şaşaladı. O vakit:

— Senin ismin ne?

— Hergeleci İbrahim...

Diye söyleyince, ağa duraladı. Gözlerine inanamadı. Demek, Hergeleci İbrahimle karşı karşıya idi. Tavrını, çehresini değiştirdi. Çünkü bu ismi gıyaben işitmişti. Adalı Halil 'le, Koca Yusuf la güreşlerini duymuştu. Bunun üzerine ağa:

— Demek siz, Hergeleci İbrahim pehlivansınız?

— Evet...

— Hani şu, Ezerçeli İbrahim!..

— Evet...

Deyince, derhal buyur etti:

— Kusura bakma oğlum.. ağalar, müsaadesiz kimseyi içer sokmazlar. Sonra, sizin kim olduğunuzu da ne bilecekler? Ziyarı yok... Sait burada değil.. fakat o gelinceye kadar misafirimiz olunuz. Paşaya da arzederim...

Dedi, Hergeleciyi peşine takarak, bahçenin çimento döşeli yolundan dairesine doğru yürüdü.

Hergeleci, haremağasının elinden kurtulmuştu. Haremağası da bu işe şaşmıştı. Ağa, bu küçük pehlivana ne kadar da riayet göstermişti.

Ağa, Hergeleci ile dairesine geldikten sonra biraz hoş beş etti. Onu ağalarına tevdi ederek misafir eyledi.

Hergeleciye hitaben:

— Oğlum.. istirahatine bak! Paşa hazretlerine arzedeceğim. Sait de birkaç güne kadar gelir.

Dedikten sonra sözlerine şunları da ilâve etti:

— Bir dileğin olursa beni gel, gör... İstedığın gibi gezebilirsin.. serbestsin... Arka kapı var.. ağalar kapısı oradadır.. gidip gelebilirsin...

*
**

Hergeleciye bir oda vermişlerdi. Mükemmel, temiz bir oda idi. Yemekler, tam pehlivan yemeği idi. Etile, böreğile, baklavası ile, sebzesile koca bir tabla öğle akşam geliyordu. Sabah kahvaltısı da boldu.

Ağa paşaya şu yolda arzetmişti:

— Efendim, meşhur Hergeleci İbrahim pehlivan, Arap Saitle güreşmek üzere geldi, müracaat etti.

— Ya!.. Demek, Saitle güreşmek istiyor. İyi bir güreş seyredeceğiz öyleyse...

—

— Ne cevap verdiniz?

— Müsaadei aliyelerile misafir ettim, efendimiz...

— İyi yapmışsınız!

—

— Ama, Sait burada değil...

— Evet efendimiz...

— Ne vakit gelecek?

— Birkaç gün sonra gelecek efendimiz...

— İyi bakınız İbrahime.

— Tam pehlivan yemeği veriliyor efendimiz.

— Bolca baklava yapısın aşçıbaşı... Onlar, çok tatlı yerler...

Bilhassa baklavaya bayılırlar.

—

— Nasıl bir adam?

— Ufak tefek...

— Ufak tefek mi? Kaç okka kadar?

— Yetmiş, yetmiş beş okkadan fazla değil, efendimiz.

— Ben de öyle iştihim. Nasıl güreşebiliyor devlerle bu adam... Desene, bizim Davut pehlivan kadar...

— Evet paşam! Yalnız, Davuttan uzunca.. kemikli bir pehlivan...

— Yarın öğleden sonra bir göreyim, olmaz mı?

— Emredersiniz, efendimiz...

— İyi bakınız!.. Harçlık veriniz.

— Verdım, almadı paşam!

— Neden acaba?..

— Param var, dedi. Ben, buraya güreşe geldim, para almıya değil, dedi.

— Aferin İbrahim!.. Demek tok gözlü bir adam...

— Evet, efendimiz...

— Ben, yarın bizzat kendim veririm öyleyse! dedi.

Ağa, Hergeleciyi çağırttı. Paşanın huzuruna götürceğini söyledi. Sabahsı öğleden sonra Hergeleciyi peşine takarak paşanın huzuruna geldiler.

Hergeleci, tazimden sonra el bağlayıp durdu. Paşa, Hergeleciyi baştan topuğa kadar süzdü. Onu, Arap Saidin yarısı kadar bulmuştu. Fakat çok çetin ve zeki olduğu, gözlerinden ve tavırlarından belliydi.

Halim Paşa soruyordu:

— Hoş geldiniz, pehlivan!

— Hoş bulduk, paşam...

— İnşallah rahatsin ya?..

— Sayenizde çok rahatım, paşam!

— Bizim Saitle güreşmeğe gelmişsin?..

— Allah kısmet ederse, paşam!..

— Pekâlâ, Sait gelsin de güreşiniz. Memnun oldum geldiğinize.. iyi bir güreş seyredereziz...

—

— Adalı ile, Koca Yusuf la olan güreşlerini işittim.. âferin sana!..

—

Dedikten sonra, ağasına şu emri verdi:

— Ağa, Hergeleciye harçlık ver.. çoluk çocuğuna yollasın! Deyince, Hergeleci:

— Teşekkür ederim, paşam!

Diye mukabele etti. Reddetmedi. Lâf değil, koskoca Halim Paşa idi. Paşa:

— Oğlum.. hele bir gelsin Sait.. sen, istirahat eyle...

Diyerek lâfı kesti. Ağa ve Hergeleci, paşanın huzurundan ayrıldılar. Ağa, Hergeleciye, kırmızı atlas bir kese içinde elli napolyon vermişti.

Hergelecinin geldiğini Davut pehlivan duymuştu. Fakat Saidin haberi yoktu. Nihayet Sait çıkageldi. Hergelecinin, güreş için geldiğini işitince bir tuhaf oldu.

Sait, Hergeleciyi şahsan görmüş bir pehlivan değildi. Fakat işittiklerine nazaran tehlikeli bir pehlivandı. Ağaya söylediği ilk söz şu oldu:

— Ağa hazretleri.. Hergeleci, benimle güreşmeden evvel Davutla güreşsin!

— Neden?

— Hergeleci, benim ayarımda bir pehlivan değildir. Davudu yensin. Ondan sonra ben çıkarım karşısına...

— Bakalım kabul eder mi? O, senin için gelmiş buraya...

— Olsun.. ben, paşa hazretlerinin başpehlivanıyım. Davut da başpehlivandır. Fakat benim yendiğim bir pehlivandır. Bir kere Davutla tutuşmalı... Yolu da böyledir.

— Benim bildiğim, Hergeleci, seninle güreşmeğe gelmiş... Bir kere paşa hazretlerine arzederim.

— Müsaade buyurursanız, paşa hazretlerine beraber arzı hal eyliyelim.

— Olur, pehlivan...

Dedi.

Ve, paşaya beraber gittiler. Arap Saidin kaçamak yapmakta hakkı vardı. Bir kere Hergeleci, tehlikeli bir pehlivandı. Olur

da paşanın huzurunda mağlûp oluverirdi. Binaenaleyh, hiç güreşini görmediği bu pehlivanı, Davut pehlivanla tutuşturarak güreş tarzını görmek muvafık olurdu. Hasımı görmek, nasıl güreştiğini tetkik etmek lâzımdı.

Arap Sait iyi düşünmüştü. Fakat bu fikrini ortaya vurmazdı. Korktu derlerdi. Bu sebeple küçüklük olurdu.

Arap Sait, paşanın huzurunda şu yolda beyanı mütalea etti:

— Paşa hazretleri.. enevvelâ başpehlivanınızı ortaya sürmemelisiniz.. Davudu mağlûp ederse, köleniz hazırım. Eğer Davudu mağlûp edemezse neden güreşeyim? Çünkü ben, Davudu yenmiş bir pehlivanım.

— İyi ama.. Hergeleci, yalnız seninle güreşmeğe gelmiş... Davutla değil... Sonra o, senin ayarında bir pehlivan...

— Efendimiz, Davutla bir yol tutuşsunlar.. sonra kulunuzun güreşmesine müsaade buyurunuz.

Sait, ısrar eder yollu konuşunca Halim Paşa, başpehlivanının çekindiğini hissetti. Üstüne varmadı. Şunları söyledi:

— Pekâlâ!.. Evvelâ Davutla tutuşsunlar.. daha iyi olur.. iki güreş seyrederez.. dedi.

Halim Paşa, bu sözlerle şunu telmih eylemiş oluyordu:

— Hergeleci, nasıl olsa Davudu yenecek... Bu suretle bir de senin güreşini seyrederez.

Sait, bu inceliği anlayamamıştı. Fakat çok zeki olan ağa, derhal işi çakmıştı. Huzurdan çıkmadan evvel Halim Paşa sordu:

— Sait, güreşe hazır mısınız?

— Evet efendimiz...

— İdmanınız yerinde demek...

— Evet, paşam!..

— Davut da hazır mı?

— Evet, paşa hazretleri...

— Pekâlâ!.. Öyleyse öbür gün güreşiniz. Yukarıda, köşk bahçesinde...

— Başüstüne efendimiz...

Sonra ağaya dönerek:

— Davuda söyleyiniz.. öbür gün güreşecek... Fakat Sait de hazır olacak.

Arap Sait, emeline muvaffak olmuştu. Hergeleciye, Davudu sürmüştü. Hasımının girdisini çıktısını anlayacaktı. E.. bakalım, Hergeleci, Davudu kolay kolay ortadan çıkarabilecek miydi?

Davut pehlivan, o devrin en usta pehlivanlarından. Hergeleci okkasında olmakla beraber çok çetindi. Aynı zamanda mahirdi.

Hergeleciyi, ağa çağırdı. Ve şunları söyledi:

- Pehlivan, öbür gün güreş var.. hazır ol!..
- Başüstüne, ağam!
- Hazırsın, değil mi pehlivan? Yani idmanın filân yerinde.
- Elhamdülillâh! Hazırım efendim.
- Ona göre hazır ol!
- Güreş öğleden sonra mı ağam?
- Öyle... Burada güreşeceksiniz.. yukarıdaki köşkün bahcesinde...

— Başüstüne!..

Dedi. Çıktı, gitti. Ağa, bir eseri zühul olarak, Hergelecinin kiminle güreşeceğini söylememişti. Hergeleci de, Davutla değil, Saitle güreşeceğini biliyordu.

**

Güreş günü geldi, çattı. Hergeleci, tam idman ve keyif üzerinde bulunuyordu. Arap Sait, gece rüyalarına girmişti. Onu, bir elde yenecekti. İçinde o derece hız ve hırs vardı ki, meydana çıkar çıkmaz bir kaplan gibi şikârının üzerine atılacaktı.

Halim Paşa, güreş saatinde yerine geldi. Maiyetinde birçok adamlar vardı. Bunlar paşanın dostları idiler ve güreş meraklısı zevattı. Bazı eski pehlivanlar da gelmişti. Bunların içinde Kvasoğlu Koca İbrahim de vardı. Sultan Azizin başpehlivanı olan Kvasoğlu Koca İbrahim, Halim Paşaya gelir, giderdi. Paşa, bu eski pehlivanı himaye ederdi. Çünkü, son zamanları bu pehlivanın iyi değildi.

Sait soyunmamış, duruyordu. Davut soyunmuştu. Hergeleci, ayrı bir yerde soyunduğu için pehlivanların hangisi soyunduğunun farkında değildi.

Halim Paşa, Kvasoğlu ile beraberdi. Kvasoğlu, paşanın arka ve sol tarafında bir iskemleye ilişmişti. Pehlivanlar, daha ortaya çıkmamışlardı. Soyunuyorlardı. Halim Paşa, Kvasoğlu ile konuşuyordu:

— Pehlivan, Hergelecinin güreşini gördün mü hiç?

— Gördüm paşam! Adalı ile Hayrebolu güreşini gördüm.. Koca Yusuf la Şumnudaki güreşinde bulundum.

— Nasıl buldun?

— Çok usta bir pehlivan. Tam pehlivan, paşam! Allah ona okka vermiş olsaydı, bu hızla onun önünde kimse duramazdı.

— Ya!..

— Koca Yusuf bir şey yapamadı mı?

— Yapamadı paşam!.. Hattâ altta üzerine gitmedi, çekindi.

— Demek, dayandı...

— Dayanmak ne demek, paşam? Tam karşı karşıya güreşti.

— Allah, Allah!..

— Yay gibi bir adam, paşam!.. Arnavutoğlunun küçüğü..
Yörük Alinin yavrusu...

— Arap Sait ne olur dersin?

— Vallahi paşam, bu, Arabı çıkarır meydandan derim.

— Ne diyorsun, pehlivan?..

— Çıkarır paşam! Arap Saidi aldatır bu...

— Öyleyse Davudu haydi çıkarır...

— Muhakkak, paşam!..

— Sait, tevekkeli Davudu sürmedi öne!..

— Davutla güreşi siz emretmediniz mi paşam?

— Yooo... Sait, ısrarla istedi. Davudu yensin, ondan sonra bana meydan okusun.. dedi.

— Arap, hasmının güreşini görmek istemiş de ondan paşam!..

— Herhalde bir şey var...

Diye konuşurlarken Hergelecî, meydana geldi. Yağlanmış, hazırды. Balık gibi vücudı vardı. El bağlayıp durdu. Çok geçmeden meydana Davut da geldi.

Fakat, vaziyet tuhaflaştı. Hergelecî, Arap Saidi beklerken ortada Davudu görünce sinirlendi. Bu ne biçim şeydi? Hergelecî, olduğu yerde put gibi duruyordu.

Paşa, güreş emrini verdi:

— Tutuşsunlar!..

Davut, derhal peşreve de başladı. Hergelecî İbrahim, Davudun peşrev yapıp güreşe başladığını görünce, bu meydan okumıya bilmeceburiye, iddiasız o da peşrev kurmaya koyuldu.

Ve, güreş başladı. Davut pehlivan, hakikaten çok çevik, tendürüst bir pehlivandı. (Ben, Davut pehlivanının ihtiyarlığına tesadüf ettim. Kendisile uzun hayatımız vardır. Allah rahmet eylesin.. ihtiyar olduğu halde çok kavi ve usta bir pehlivandı.) Davut, ilk hamlede hasmına saldırdı ve iki paça kapmak istedi. Fakat Hergelecî, hasmını derhal boyundurukla karşılayıp silkti ve defetti. Boyundurukta tutmadı.

Davut, ikinci, üçüncü hamleleri yaptı. Hergelecî duruyordu. Daha hamleye geçmemişti. Hasmının ne yapabileceğini bekliyor ve, karşılıyordu.

Davut pehlivan, güreşin altıncı dakikalarına doğru Hergelecîyi çapraza almıya muvaffak oldu. Ve toparlıyarak sürdürdü. Fakat ancak dört, beş adım sürebilmişti. Hergelecî, bir yan baş oyunile hasmını köstekliyerek boşalttı. Üste de, altına düşürdü.

Hergelecî, alta düşürdüğü hasmının üzerine giderken Davut toparlanarak kaydı, ayağa kalktı. Hergelecînin bu mukabelesi, herkesin nazarı dikkatini celbetmişti. Fevkalâde bir ustalık göstermişti. Hergelecî, yine hamle yapmıyordu. Fakat Davut pehlivan, hücumlarında devam ediyordu.

Davut, çok cür'etkâr ve cesur bir pehlivan olduğu cihetle güreşe girmeden yılmıyordu. Sonra, karşısındaki pehlivanın kim olduğunu biliyordu. Nihayet Hergeleci İbrahimle güreşiyordu.

Davut, Hergeleci ile güreşe çıktığı zaman şöyle düşünmüştü:

— Bu herif, nasıl olsa beni bir yerimden bozup yenecek... İyisi mi, güreşe olanca kuvvetimle gireyim.. belki bir taraftan galip gelirim.

İşte, Davut pehlivanın güreş tabiyesi böyle idi. Bunu bana bizzat Davut pehlivan anlattığı için çok iyi biliyorum.

Davut pehlivan, güreşin onuncu dakikalarına doğru Hergeleciye bir çapraz daha toplamıştı. Ve Hergeleci, bu çaprazı karşılamadığından, sıyırıp başka türlü çıkmak mecburiyetinde kalmıştı. Davutla beraber, meydan yerinde yirmi adım kadar uçtuktan sonra birdenbire çaprazı sıyırıp hasmının altına düşmüştü. Düşüş o kadar âni olmuştu ki, Davudun da bu düşüşte payı vardı. Hergeleci, oldukça mühim bir tehlike atlattığı.

Hergeleci yere düşer düşmez, Davut da üzerine düştü. Fakat Hergeleci birdenbire bir kış kılıcı ile havalanarak üzerine sür'atle düşen hasmını fırlatıp attı.

Davut, âni bir surette kılıça maruz kalınca, hasmının omuzları üzerinden havalanarak dört elli yere düştü.

Fakat Davut, çok tetik bir pehlivan olduğundan, kedi gibi bir anda sekerek kaçtı ve ayağa kalktı. Hergeleci, hasmına yetişememişti.

Hergelecinin bu son çapraz mukabelesi de şaheserdi. Ustalıkların fevkindeydi. Pehlivanlar tekrar ayakta birleştiler.

Halim Paşa, Hergelecinin neden güreşe girmediğini bir türlü kavrayamamıştı. Çok güzel mukabeleler yaptığı halde hasmına hücum etmiyor ve oyun almıyordu. Kavasoglu Koca İbrahime merakla sordu:

— Pehlivan, hakikaten söyledikleri gibi, fevkalâde usta bir adam.. çocuk gibi oynuyor Davutla... Ne güzel mukabeleler yaptı.

— Paşam, daha onda neler var!..

— Fakat güreş başlıyalı on dakika oluyor. Hiçbir hamle yapmadı. Neden acaba?..

— Paşam, Hergelecinin âdeti böyledir. Tanımadığı ve güreşmediği herhangi pehlivan olursa olsun, hasmını iyice tartmadıktan sonra güreşe girmez. Hasmının bütün yapacağı muvaffak ve gayri muvaffak hamlelere mukabeleler yaptıktan sonra güreşe başlar.

— Çok temkinli adam, demek...

— Öyledir paşam!.. Şimdi göreceksiniz, bütün şiddetile hücumla geçecek...

— Meraklı adam, doğrusu...

Demeğe kalmadı, Hergeleci, hasmını birdenbire çaprazla toparlıyarak sürdürdü. Davut, sıyrılmak için çabalandı. Fakat ne ustalığı, ve ne de kuvveti para etmedi. Hergeleci, çengeli yetiştirdi. Bereket versin Davut tetik davranarak yenik düşeceğine dönerek yüzüstü düştü.

Hergeleci hasmının üzerine çullandı. Bekletmeden derhal sarmaya geçti. Ve yine bekletmeden künteledi. Mücadele müthiş oldu. Davut, gidiyordu. Allah ona acıdı. İçten ayak geçirerek ve paça kaparak künte ile doğruldu. Canını dişine takmıştı.

Hergeleci gibi bir pehlivanın küntesinden paça ile ayağa kalkmaya muvaffak olan Davut, hiç şüphe yok ki şayamı takdirdi. Kvasoğlu Koca İbrahim bile:

— Aferin, Davut sana!..

Diye söylendi. Hergeleci, paçasını budayarak hasmının elinden aldı. Hergeleci, Davudun bu suretle künteden kurtulmuş olmasına fena halde sinirlenmişti. Hemen güreşe girerek tekrar bir çapraz aldı. İşte bu sefer felâket kampanası çalmıştı.

Hergeleci, toparladığı hasmını epeyce sürdükten sonra çengeli tam yerinde yetiştirdi. Davut bu sefer sırtüstü boyluboyuna düşerek mağlûp oldu. On yedi dakikada...

Halim Paşa, hayret etmişti. Kendi kendine:

— Bu ne hız? Bu ne biçim güreş?..

Diye söyleniyordu. Kvasoğlu da:

— Paşam, gördünüz mü ustalığı?..

— Çok beğendim Hergeleciyi...

— Daha onda neler yok ki, paşam?..

— Davudu çabuk yendi...

Deyince, Kvasoğlu:

— Paşam, Arap Saidi çıkarınız.

— Günah adamcağıza, üstüste iki güreş olur mu?

— Paşam, o üç güreş de yapar.

— İyi ama, Arap Saitle güreşecek...

— Olsun.. emir buyurunuz, yapar, paşam!..

Diye ısrar edince, Halim paşa, Hergeleciyi çağırdı ve şunları söyledi:

— Pehlivan, Arap Saitle güreşmek ister misin?

— Paşa hazretleri, ben buraya Arap Saitle güreşmeğe geldim.. yapar mısın olur mu?

— Evet, biliyorum.. yani şimdi yapar mısın, diye soruyorum.

— Hay hay paşam!.. Hazırım...

Dedi. Paşa, Arap Saide, soyunması için haber gönderdi.

Arap Sait, haberi alınca yüreği oynadı. Kalb çarpıntısına tutuldu. Fakat devrin en babayiğit bir başpehlivanı olduğu için, Hergeleciye bir şeyler yapabileceğine kanidi.

Hergeleci, sırtına bir havlu almış, oturuyordu. Arap Saidin soyunmasını bekliyordu. Hergeleci, Halim Paşaya kızmıştı. Kendisine ehemmiyet vermeyip evvelâ Davut pehlivanı karşısına koyduğundan dolayı gücenikti. Lâkin kendi kendine şöyle düşünüyordu:

— Allah sağlık verirse ikisini de üstüste yenerek paşa hazretlerine bir ders vermiş olacağım...

Arap Sait soyunurken Kavasoglu Koca İbrahim, Hergeleciyi yanına çağırttı. Hergeleci, Kavasogluna hürmet ederdi. İhtiyar Kavasoglu, hürmete lâayık bir başpehlivandı. Kavasoglu:

— İbrahim! Davudu çabuk temizledin!..

— Öyle oldu, usta!..

— Fakat Davut, fena pehlivan değildir.

— Evet usta! İyi buldum Davudu.. usta bir pehlivan!..

— Arap Saide de iyi bir güreş çıkar bakalım.

— İnşallah!..

— Sen, Arap Saidin güreşini gördün mü hiç?

— Ne güreşini ve ne de kendini, görmedim...

Diye konuşurken paşa, dönerek lâfa karıştı:

— Pehlivan, üstüste güreş seni yormıyacak ya!..

— Hayır paşam! Zaten nekadar güreştik ki...

Dedi. Arap Sait soyunmuş, yağlanarak meydana çıkmıştı.

Fakat yüzü kireç gibi bembeyazdı. Sinir ve hırs içindeydi.

Hergeleci, meydanda Arap Saidi görünce Kavasogluna:

— Usta! Müsaade ederseniz gideyim!

— Haydi, yolun açık olsun...

Diye selâmetledi. Hergeleci, meydana geldi, durdu. Paşanın emrini bekliyorlardı. Paşa, elile işaret etti. Güreş başladı. Hergelecinin peşrevi dillerde destan olduğundan, paşadan, en küçük seyirciye kadar herkes onun çırpınmasını zevkle seyrediyorlardı.

Hergeleci, çok canlı bir peşrev yaptı. Nihayet iki pehlivan helâllaşmaları bitirdi. Ense enseye geldiler... Hafif, hafif yoklamalar oluyor, ayrılıyorlar... Çırpınıp tekrar biribirlerini yoklamaya devam ediyorlardı.

Yoklamalar, çok sert ve kısa darbeler ve hamlelerle oluyordu. Arap Sait, sert elenselerle hasmını yokluyor. Hergeleci de mukabele ediyordu.

Yoklamalar beş, altı dakika kadar sürdü. Hergeleci, hamle vaziyetinde değildi. Arap Sait, hafif hasmına olanca ağırlık ve kuvvetile hücumla geçti. Yoklamalarında Hergeleciyi hiçten

bulmuştu. Kurnaz Hergeleci, yabancı hasımlarına ilk anlarda gayet yumuşak kalırdı. Ve bu hareketile hasımlarını aldatmış olurdu.

Arap Sait, doludizgin hasmına yüklendi ve tek çaprazla budayıp altına almak istedi. Fakat hafif hasmının şiddetli mukabelesine uğradı. Hergeleciyi budayım derken kolu boşa gitti. Çaprazda kalan tek kolunu da Hergeleci, şiddetli bir hareketle üstten ve dirsek bağliyerek budayıp savurdu, savururken de bir iç tırpanı vurdu. Arap Sait, bu manevra karşısında dizlereyere Hergelecinin önüne düştü.

Hergeleci, hasmı doğrulup kalkmadan derhal üzerine atıldı. Arap Sait, ağırlığından istifade ederek fırlayıp kalkmak istediye de, arka taraftan ve ayaklarından kösteklendiğini gördü.

Hergelecinin ilk eldeki bu muvaffakiyeti, paşayı hayrete düşürdü. Hasımını ne de kolay altına alıvermişti. Hiç sıkıntı çekmemişti.

Arap Sait, alttan kalkmaya çalışayım derken, hafif hasmının sarmasına düştü. Arap Sait, kendisinden yarı okka eksik olan hasmının sarmasını hafif buldu. Sarmayı söküp zorla kalkmak istedi. Fakat Hergeleci, hasmını ayaklarından kösteklediği için, olduğu yerde mihli kaldı.

Halim Paşa, başpehlivanının haline acımişti. Bu ne işti? Küçük ve hafif bir pehlivan neler yapıyordu. Kvasoğlu Koca İbrahime dönerek :

— Pehlivan, ne oluyor?

— Paşam! Zatiâlileri de güreşten anlıyorsunuz.. manevraları gördünüz...

— Tek çaprazı ne güzel karşıladı.

— Paşam! Yalnız karşılamak mı? Bir de koltuk altı budamasile köstekleyip önüne aliverdi. Bu manevra ile manda olsa öne düşer... İşte Hergelecinin pehlivanlığı, paşam! Hafif olmasına rağmen hasımlarını bu suretle bozuyor, dedi.

Arap Sait, hasmının ne sarmasından ve ne de oyunlarından yakasını kurtaramıyordu. Hergeleci, oyundan oyuna geçiyor ve galip gelmek için her çareye başvuruyordu.

Bir aralık Hergeleci yan kazıkta duruyordu. Maksadı, hasmını, paça kaparak, paça kasnak asmak ve dikmekti. Arap Sait paçasını altına almış, vermiyordu. Bu mücadele esnasında kazığı budayan Arap Sait, hasmının tuttuğu kolile beraber ayağa kalkmaya muvaffak oldu.

Güreş başlıyalı on beş dakika olmuştu. Arap Sait, alta düştüğünden dolayı sinirliydi. Saidin tek çaprazları mükemmeldi. Hangi pehlivana taksa muhakkak bastırırdı. Fakat Hergeleciyi bastıramadığı gibi, üste de kendi alta düşmüştü.

Sait, zaten çok iyi bildiği hasmını büsbütün anlamıştı. Sakar ve netameliydi. Fakat bir kere güreşe çıktığı için dönmek yoktu. Müdafaa güreşi de yapamazdı. Gülünç olurdu.

Hergeleci, keyifli nâralar atmaya başladı:

— Hayda, be!..

— Hayda, maşallah be!..

Hergelecinin bu nâralarında mâna vardı. Hasmının, tek çaprazını bozması, altında bulundurması ona kuvvet ve anlayış vermişti. Saidi yüzde yüz yeneceğine kanaat getirmişti. Bu sebeple keyifli, keyifli nâra savuruyordu.

Arap Sait, bir keresinde Hergeleciyi çift çapraz toplıyarak sürdürdü. Ve çengelliyerek altına almıya muvaffak oldu. Sarmalandı. Fakat Hergeleci, dönüp baskı ile kalktı. Ve sarmadan sarmaya geçti. Arap Sait altta kaldı, dönemedi. Bu da ustalıktı.

Halim Paşa, bu sureti görünce Hergelecinin, Arap Saidi yeneceğine kanaat hâsıl etti. Altta, sarmada bile tutamamıştı hasmını Arap Sait... Kavasogluna hitaben:

— Kanaat getirdim... Arap, yenemiyecek Hergeleciyi...

— Evet, paşam!

— Ne güzel, sarmadan baskı ile döndü.

— Paşam! Bu devrin en usta pehlivanıdır, Hergeleci...

Çok beğendim.. yanımda kalırsa bakarım.. başpehlivanım yaparım...

Dedi. Arap Saidin ikinci muvaffakiyetsizliği, yalnız onu sevenleri değil, kendisini bile müteessir etmişti. Arap sarmayı kolaylıkla kaybedince anlamıştı ki, başı belâdadır. Ufak hasmı onu bir tarafından yenecektir.

Altta boğuşma çetin oldu. Arap Sait, yenilmemek için çabaladı. Nihayet ayağa kalkmıya, kurtulmıya muvaffak oldu.

Hergeleci, yine keyifli keyifli nâralar savuruyordu:

— Hayda, be!..

— Hayda, Sait be!..

Saidin nâra atacak halı kalmamıştı. Neye ve kime meydan okuyacaktı? Fakat böyle olmakla beraber durmadan hasmına salmakta ve cesurane hareket etmekte kusur etmiyordu.

Nihayet yirmi yedi dakika sıkı bir boğuşmadan sonra Hergelecinin çapraza girip koca hasmını sürdüğü görüldü. Hergeleci, hasmını paşanın ve Kavasoglunun oturduğu tarafa doğru sürüyordu. Arap Sait, kurtulmak ve sıyrılmak için uğraştı, fakat muvaffak olamadı. Hergelecinin kısıkağı sıkı idi. Hasmının göbeğine oturmuş gibi sürüyordu. Vaziyet tehlikeli görülüyordu.

İki hasım otuz adım kadar gittikten sonra nihayet Hergelecinin çengeli yetiştirdiği görüldü. Arap Sait, çengeli yeyince, kaidesinden kopmuş bir heykel gibi yerden kesilerek sırtüstü kalıbı kalıbına yere düştü. Hem de paşasının tam önüne!..

Halim Paşa, hayretten dudaklarını ısırmişti. Hergelecî, galibiyet temennasını çaktı ve olduğu yerde durdu. Arap Sait, mahçup bir halde yerden kalktı. Hasmile musafaha ederek sahneden ayrıldı. Sait, berbat olmuştu. Ve o günden sonra paşanın yanından uzaklaşarak Yenişehir'e gitti.

*
**

Halim Paşa, Hergelecîyi yanında tutmuştu. Ona fevkalâde iyi bakıyordu. Bir gün Kvasoğlu Koca İbrahim, paşaya misafir gelmişti. Paşa, fevkalâde pehlivan meraklısı olduğundan, hoş beş ederlerken Halim Paşa sordu:

— Şu Hergelecîyi yenecek bir pehlivan yok mu?

Kvasoğlu da:

— Paşam, Bursalı Rüstem vardır. Onunla güreştiriniz...

Bursalı Rüstem, o devrin en mahir ve usta pehlivanlarından biri idi. Hergelecîye nazaran birkaç yaş daha büyüktü.

Halim Paşa, Hergelecînin ikide birde:

— Paşam! Pehlivan bul da güreşelim...

Diye söylenmesine, böhürlenmesine kızılıyordu. Hergelecî de haklı idi. O, paşaya:

— Paşam, sayenizde yeyip içip yatıyoruz.. aptallaştık.. pehlivan olsa da güreşsek.. diyordu.

İşte paşa, bundan dolayıdır ki, Kvasoğlu İbrahim'e sorarak Hergelecîyi yenecek bir pehlivan aramıştı. O devirde Hergelecîyi kimse yenememişti. Koca Yusuf'a dört, beş güreşi vardı, hepsi de berabere neticelenmişti. Adalı Halil ile de güreşleri malûmdu. Adalı Halil, her nekadar Selânikte Hergelecîyi mağlûp etmişse de bu, bir kaza neticesi olmuştu. Hergelecînin yüzü gözü kan içinde kalmıştı. Derileri yüzülmüştü. Bundan istifade eden Adalı, onu mağlûp etmişti. Halbuki, Hergelecî, Adalıyı, Çorluda bir, Hayreboluda da kaçırmakla iki kere mağlûp etmiş sayılırdı. Doğrusunu söylemek lâzım gelirse Adalı Halil, Hergelecîyi düpedüz yenemezdi. Binaenaleyh Hergelecî o devirde nâmağlûp bir pehlivandı.

Halim Paşa, Hergelecîye birçok pehlivanlar getirmişti. Fakat hepsini yenmişti. Şimdi Kvasoğlu Koca İbrahim'in söylediği Rüstem pehlivan üzerinde takılıp kaldı.

Halim Paşa, Kvasoğlundan malûmatı aldıktan sonra bir gün şu emri verdi:

— Bursaya gideceğim.. Hergelecî de bulunsun...

Halim Paşa, Hergelecîye hiçbir şey açmamıştı. Bursaya güreş için de gittiklerini söylememişti. Maksadı, birdenbire Rüstemi, Hergelecînin karşısına çıkaracaktı. Alelûsul gezmeğe gidiyormuş gibi, maiyetini de beraber alıp yola çıkmıştı. Fakat Halim Paşanın ağası işe ağâhtı.

Halim Paşa ve maiyeti Bursaya geldikten sonra ağa, Rüstemi araştırmıya başladı. Rüstem, anasıl Bursaya iki saat mesafede Kestel denilen köyde oturuyordu. Ağa, tahkikatını yaptı ve efendisine tekmil haberini verdi.

Paşa, Bursa eşrafından Hafız Ahmet Efendiyi çağırarak sormuştu:

— Ahmet Efendi, Rüstem pehlivanı nasıl buluyorsunuz?

— Paşam, onu kimse yenemez.

— Ya, o derece kuvvetli demek!..

— Öyledir paşa hazretleri!..

Paşa, Rüstem hakkındaki kanaatlerini takviye için ağasının yaptığı tetkik ve tahkiki de üstüne ilâve ederek kalbini kuvvetlendirdi. Bundan sonra Hergeleciyi çağırarak:

— Pehlivan.. işittim ki, burada Rüstem pehlivan isminde birisi varmış.. sen, biliyor musun?

— Hayır paşam, bilmiyorum.. yalnız uzaktan işitirim.. ona Koca Rüstem de derler.

— Bilmem... Ben de senin gibi işittim.. istersen onunla bir güreş yap!..

— Hay hay, paşam!

— Hazır buraya gelmişken bu pehlivanı bulduralım. Bursalılara bir güreş ziyafeti verelim.

— Başüstüne, paşam!..

— İdmanın yerinde, değil mi?

— Hamdolsun.. sayenizde hazırım.

— Eh!.. Öyleyse cuma günü namazdan sonra yapalım güreşi!..

— Emredersiniz, paşam!..

Paşa, ağasını çağırdı ve şu emri verdi:

— Hergeleci, güreşe hazır... Sen git, Kestel'den Rüstemi al, gel!..

Ağa, yola düzüldü. Kestel köyüne geldi. Muhtarını buldu ve sordu:

— Rüstem pehlivan burada mı?

— Burada...

— Nerede bulabilirim?

— Tarlada çift sürüyor.

— Tarlası nerede?

— Sizi götürüyüm.

Diyerek, ağanın önüne düşüp tarlaya vardılar. Rüstem, öküzleri haylayıp çift sürüyordu. On gündür sabahtan akşama kadar çiftle uğraşıyor. Müthiş yorgundu. Muhtarla, temiz pak bir adam görünce öküzleri durdurdu, geldi.

Ağa, Rüsteme hitaben:

— Pehlivan, ben Mısırlı Halim Paşanın ağasıyım. Paşa Bursada.. seni görmek istiyor.

Deyince, Rüstem:

— Ağam, paşa hazretlerinin emri başım üstüne.. fakat görüyorsunuz ki çift üzerindeyim. Eğer işimin başından bir gün ayrılacak olursam, kıvamı kaçar.. çoluk çocuğumuz aç kalır sonra...

— Niçin istiyorlar?

— Seni, Hergeleci İbrahim pehlivanla güreştirecek!..

— Nasıl olur, ağam? Ben güreşemem!..

— Niçin?

— Görmüyor musunuz halimi? Yorgun bir haldeyim.. sonra idmansızım. Bu hal ile güreş olur mu?

Ağa, ısrar ettiyse de Rüstem direndi. Ağa, Rüsteme sordu:

— Hergeleciyi tanıyor musun, Pehlivan?

— Hayır, fakat işittim... O, paşanın Arap Saidi de yenmiş..

— Evet...

— Paşanın emirlerini yerine getirirdim.. fakat idmansızım. İsterlerse, bir ay sonra İstanbula gelirim ve güreşiriz. Yani korktu, demeyiniz.. dedi.

Ağa, Rüsteme hak vermişti. Adamcağız, güneşin altında kavrulmuş, zebun olmuştu. Ağa, mecburen tersyüz edip döndü. Bursaya gelerek paşasına keyfiyeti arzetti. Paşa, kafasına koymuştu. İlle gelmişken bu güreşi yapmak istiyordu. Ağayı tekrar Kestel'e göndermeden sıygaya çekti:

— Nasıl bir adam?

— Uzun boylu.. yani Hergeleci boyunda, yağsız, adaleli, çelik gibi bir adam...

— Bak bana, git söyle, yüz altın vereceğim. Gelsin, güreşsin... Dedi.

Ağa, tekrar atına binerek Kestel yolunu tuttu. Köye geldiği zaman, kimseye sormıya lüzum görmeden tarlanın yolunu tuttu. Rüstem, öğle yemeğini yemiş.. yanında bir desti, ağacın gölgesine sığınmış, uyuyordu. Atla birisinin geldiğini uyku arasında sezince olduğu yerden başını kaldırdı, baktı. Paşanın ağası idi. Olduğu yerden fırladı, buyur etti.

Ağa, söylendi:

— Pehlivan, rahatsız oldunuz...

— Ziyanı yok, ağa hazretleri.. biz alıştık... Malûm ya.. öğle sıcağı... Öküzleri bir yere çektim, serinliyorlar. Ben de dinleniyorum. İkindiden sonra akşam serinliğinde çalışacağım.

— Allah kolaylık versin pehlivan.. kolay iş değil...

— Öyle.. fakat zevklidir. Sonra, sıkı da bir idmandır. İnsanın ne kadar yağı varsa döker.

—

— Hayrola ağa hazretleri.. tekrar yorulunuz..

— Paşa hazretlerinin selâmı var... Size yüz lira ihsan edecekler.. gelsin, diyorlar.

Deyince.. Rüstemin gözleri faltaşı gibi açıldı. Saka değil, yüz altın lira idi. O vakitler bu para ile bütün Kesteli satın almak kabildi.

Rüstem sordu:

— Ya, yenilirsek?..

— Paşa, galip de gelseniz, mağlûp da olsanız yüz altın verecek size...

— Ah, aksi şeytan.. hem yorgunum.. hem de idmansızım. Hergeleciye iyi bir güreş atmak isterdim. Bu hal ile güreş olur mu hiç?..

— Yaparsın pehlivan.. Allah büyüktür... Haydi gidelim... Öbür gün dönersin.

— Simdi gitmek mi lâzım?

— Evet.

—

Rüstem, ne yapacağını düşündü. Çifti, olduğu gibi nasıl bırakacaktı. Ağa, zeki bir adam olduğundan, Rüstemin düşüncesini sezdi ve derhal cevap verdi:

— Pehlivan.. kolay... Köyden birisini bul.. para verelim, sürsün... Bu parayı ben veririm...

İş olmuştu. Para neler yapmazdı. Rüstem muvafakat etti. Öküzleri alarak ağa ile köye döndü. Birisini buldu, çifti yapacaktı. Rüstem, giyindi, kuşandı, atına binerek ağa ile Bursa yolunu tuttu. Kendi kendine düşünüyordu:

— Bu herifle nasıl güreşeceğiz? Yorgunum da... Sırasız oldu bu iş...

Bursaya geldiler. Rüstemin Bursaya gelişi hemen etrafa yayıldı. Hergeleci İbrahim'in de Halim Paşa ile geldiği şayi olmuştu.

Rüstem, Halim Paşanın huzuruna çıktı. Paşa, Rüsteme iltifat etti ve misafiri olarak yanında alıkoydu. Rüstemle paşa arasında şu yolda konuşmalar oldu:

— Paşam, yorgunum, idmanım yok... Hatırınız için geldim buraya...

— Güreşirsin pehlivan.. Allah kuvvet verir.

— Paşam, idman üzerinde olsaydım, düşünmezdim. Ben de Hergeleci ile güreşmek isterim. Çünkü böyle bir usta ve başpehlivan ayağıma gelmiş bulunuyor... Fakat vaktim yok.

— Olur, olur pehlivan!..

— Emriniz üzerine güreşeceğim.. Allah kerim...

— Su Hergeleciyi yen...

— İnşallah!.. Fakat ne vakit güreşeceğiz, paşam?

— Yarım...

— Müsaade buyurunuz, paşam... Üç gün şöyle bir toparlayayım kendimi...

— Peki.. üç gün istirahat et.. üç gün sonra olsun...

— Üç gün istirahat edersem.. yüzüm kara çıkmaz inşallah..

— Pekâlâ pehlivan.. dedi.

Ve ağaya dönerek:

— Ağa!.. Pehlivan ne isterse veriniz.. istirahatini temin ediniz... Diye de emir verdi.

Rüstem, üç gün muntazam kendine baktı. Bir de hafif idman yaptı. Her sabah ve akşam vücudünü yağla oğduruyor, bol bol uyuyordu. Gıdası da mükemmeldi. Hergelecinin de keyfi yerinde, çelik yay gibiydi.

Güreş günü geldi. İki pehlivan, ikindiden sonra serinlikte güreşeceklerdi. Hergeleci, olduğu yerde duramıyordu. Soyundu ve yağlandı, meydana çıktı. Rüstem soyunmuş ve yağlanmıştı. Fakat meydan yerinin kenarında bulunan bir böğürtlen çalılığının arkasında namaza durmuştu. İki rekât namaz kılıp öyle güreşe çıkacaktı.

Hergeleci, meydanda sabırsızlanıyordu. Rüstem ortada yoktu. On binlerce seyirci birikmişti. Hergeleci sordu:

— Rüstem nerede?

Cevap verdiler:

— Şu çalının ardında namaz kılıyor.

Bunu işiten Hergeleci, bir anda şöyle düşünmüştü:

— Şimdi sırası mı? Namaz mı kurtaracak seni?

Halbuki, böyle düşünen Hergeleci dindar bir adamdı. Beş vakit namazını kılan ve dine saygısı, imanı olan bir pehlivandı. Fakat sabırsızlık ona bu düşünceleri vermişti.

Çok sürmedi. Nihayet beş, altı dakika... Rüstem duasını yapıp meydana çıktı. Bütün Bursalılar Rüstemi alkışlıyorlardı. E.. ne de olsa Bursalıydı. Pehlivanlarının, Hergeleciyi yemesini isterlerdi.

İşin garibi, Bursalılar, Hergelecinin yenildiğini istedikleri halde, Hergelecinin efendisi olan Halim Paşa da mağlûp olduğunu kat'iyetle arzu ediyordu.

Hulâsa, pehlivanlar kapıştı. Rüstem, üç gün zarfında değişmişti. Kendini toparlamıştı. Hattâ Rüstemin bu hâli, paşanın nazarı dikkatini celbetmişti. Ağasına hitaben:

— Ağa, Rüstem, üç günde değişmiş.. iyi bakmış kendine..

— Evet, paşam!..

— Bu adamların ilikleri dolu.. çarçabuk değişiyorlar, dedi.

İki pehlivan, birbirlerini deniyorlardı. Rüstem de fevkalâde usta ve mahir bir pehlivandı. Hergeleci bunu bildiği için hasmını iyice yoklamak istiyordu.

Pehlivanlar, beş, on dakika şöyle böyle oyunlara girerek birbirlerini denediler. Nihayet güreş bütün şiddetle başladı. Rüstem idmansız olduğundan, güreşi çabuk bitirmek istiyordu. Güreşin uzaması işine gelmezdi. Hasmina, ilk hızda ne yapmak lâzımsa yapmalıydı. Kesilirse bir şey yapamaz, üste de hasmın elinde oyuncak olurdu.

Rüstem, on dakikalık bir denemeden sonra güreşe girdi. Hergeleci de bütün hızile hasmını karşıladı. Beş, on dakika birbirlerine saldı. Nihayet Rüstem, Hergeleci'yi tek çaprazla bastırıp ustaca altına aldı.

Hergeleci, hasmının altından kalkmak için oyunbazlıklara başladiysa da muvaffak olamadı. Çünkü usta olan hasmı, bağlamasını biliyordu.

Nihayet Hergeleci, bir baskı ile ayağa kalkabildi. Rüstem, alta bulunan hasmina birçok oyunlar tatbik etti. Lâkin yenmeğe muvaffak olamadı. Hergelecinin çok usta ve marifetli bir pehlivan olduğunu görmüştü. Bütün oyunlara güzel mukabeleler yapıyordu.

Halim Paşa, memnundu. Rüstem, hakikaten iyi güreşiyordu. Hergeleci, alta düşmeyi hazmedememişti. Ayağa kalkar kalkmaz çırpındı ve bir nâra savurdu:

— Hayda Rüstem be!..

Rüstem de kıvrak ve zevkli bir pehlivandı. Derhal hasmının nârasına mukabele etti:

— Hayda Hergeleci be!..

Hergeleci, nârayı atar atmaz hasmına gömüldü. Çaprazlağığı gibi sürdü. Rüstem, çaprazdan kurtulayım dediyse de muvaffak olamadı. Alta düştü. Alta sıkı bir boğuşma oldu. Rüstem, Hegeleci gibi altçı bir pehlivandı. Ona en mahir pehlivanlar bile alta bir şey yapamazdı. İki usta pehlivanın musaraası cidden seyredilmeğe lâyıktı. Hergeleci, künte alıyordu. Rüstem küçük bir manevra ile künteyi çözüyordu. Hergeleci, sarma vuruyordu, Rüstem, küçük bir manevra ile sarmayı söküyordu.

Rüstem, nihayet tek paça kaparak ayağa kalktı. Hergeleci, paçayı kaptırmıştı. Altan dolu kalkan Rüstem, hasmını tek paça ile yenmek istedi. Fakat Hergeleci, paçasını kurtardı. Hasminin elinden aldı.

Güreş tekrar ayağa intikal etti. Çok heyecanlı devam eden güreş, tesirini seyirciler üzerine koymuştu. Binlerce kişi, tek lâf konuşmadan, heyecanla gözlerini pehlivanlara dikmiş bakıyorlardı. Herkes:

— Ne olacak?.. İkisi de kurnaz.. ikisi de usta.. ikisi de birbirinin oyununu bozuyor.

Hergeleci, hasmının elinden paçasını kurtardıktan sonra cırpındı ve nârayı attı:

— Hayda maşallah be!..

Bu nâramın mânaları vardı. Hasmını kuvvetli ve mahir gördüğünü izhar ediyordu. Rüstem de, nâraya mukabele etti:

— Hayda kardeşim be!..

Güreşin kızgın bir devresinde Hergelecinin hasmını toparladığı gibi sürdüğü görüldü. Fakat Rüstem, çaprazı sıyırarak gırtlakladı hasmını... Bu da büyük bir maharetti. Rüstem, hasmının üstüste aldığı çaprazlara kızmıştı. O da bir fırsat düşürerek Hergeleciyi çaprazladı ve sürdü.

Rüstemin çaprazı kuvvetli idi. Hergeleci kurtulamadı, yirmi beş, otuz adım kadar uçtu. Nihayet bir çalımına getirerek çaprazı sıyırdı, döndü, yüzükoyun kendini yere attı. Bu hareketi yapamasaydı, muhakkak mağlûp olacaktı.

Hergeleci, kendini kurtarıp yere düşünce Rüstem de kalıbı kalıbına üzerine düştü. Fakat Hergeleci, hasmı üzerine ânen ve hızla düşer düşmez birdenbire kılıcını havaya kaldırarak bir kış kılıcı attı. Hergelecinin bu mukabelesi ve oyunu saheserdi.

Rüstem, kılıcı yeyince havalandı ve Hergelecinin üstünden kayarak önüne düştü. Hergeleci hasmını öne düşürür düşürmez hemen yapıştı. Kemaneye geçti. Ve beklemeden bir but sarması vurdu. (İki türlü sarma oyunu vardır. Birî ceza sarması, diğeri de but sarmasıdır ki, bu sarma, kalçadan vurulur) Hergeleci, sarmayı vurup harekete geçeceği sırada birden, bir hal oldu. Galip mevkide olan ve duran Hergeleci bir anda hasmının yanına sırtüstü düştüğü görüldü.

Hergeleci, yenilmişti. Rüstem, hasmını, but sarmasında iken, bir yan sarma kılıcı ile hasmı yenik düşürmüştü: Yani Hergeleci mağlûp olmuştu.

Hergeleci, olduğu yerden bırakıp kaçtı. Bursalılar, Rüstemi omuzları üzerine alıp büyük bir nümayişle götürdüler. Hergeleci elbiselerini giyindi ve derhal Bursadan bir arabaya binerek İznikte hemşerilerinden birinin yanına gitti.

Halim Paşa, Hergelecinin mağlûp olduğuna sevinmişti. Fakat güreşten sonra paşa ve ağası, Hergeleciyi aradılar, bulamadılar.

— Paşa soruyordu:

— Nereye gitti bu adam?

Hergeleci, kargaşalıktan bilistifade geçip gitmişti. Hayatında mağlûbiyet görmiyen Hergeleciyi, Rüstem yenmişti. Hem de maharetle ve ustalıklı...

Hergeleci, fevkalâde müteessir bir halde İzniğe geldi. Hemşerisinin yanında misafir oldu. Birkaç gün içinde Bursa vilâyeti, Rüstemin, Hergeleciyi sarma kılçığıle mağlûp ettiğini haber almıştı. Ağızdan ağıza yayılan bu haber, İzniğe kadar da gelmişti.

Hergeleci, mahçubiyetinden dışarı çıkamıyordu. İznikten de ayrılamadı. Maksadı, Rüstemle bir güreş daha yapmaktı. On beş, yirmi gün sonra ortalığa şu havadis yayıldı:

— Marmaris'te düğün güreşi var...

Hergeleci sevinmişti. Marmaris güreşine muhakkak, hem Rüstem ve hem de Yenişehirli Arap Sait gelecekti. Çünkü kendi vilâyetleri dahilinde bir düğündü.

Hergelecinin İznikte olduğunu ne Rüstem ve ne de Arap Sait bilmiyordu. Hergeleci, Marmaris güreşini iple çekti. Rüstemi, yamyam gibi meydan yerinde yiyecekti. O derece hırslı idi.

Nihayet Marmaris güreşi kuruldu. Hergeleci, güreş günü birdenbire İzniklilerle çıkageldi. Rüstem, Arap Sait, Hergelecinin hiç akılda yokken birdenbire gelişine hayret ettiler. Rüstemin idmanı yerinde idi. Bursadan daha keyifli ve hızlı idi.

İşin garibi, Marmariste Rüstemle Arap Sait karşılaşacaktı. Bu iki pehlivanın taraftarları bunun için hazırlanmış ve toplanmışlardı. İki pehlivan da birbirine düşmandı. Rüstemle Arap Sait, bir türlü güreşlerini ayırt edemiyorlardı. Hergelecinin gelişi, davayı büsbütün zorladı. Şimdi ne olacaktı?

Ağalar, beyler, bilhassa Yenişehirli Etem Paşa taraftarları Hergelecinin gelmesinden dolayı kumpası kurmaya başladılar. Hergeleciyi ortadan çıkarmak istiyorlardı. Hergeleciyi yorup yeneceklerdi.

Her ne hal ise, güreş başladı. Yalnız başına olan Hergeleci meydana çıktı. Rengi, hırsından bembeyaz olan Hergeleci, olduğu yerde duramıyordu. Güreşler ayırt olduktan sonra Rüstemle kapıştılar. Daha güreşe girer girmez ilk elde Hergeleci, Rüstemi kaptığı gibi götürdü. Çengelliyerek bastırdı. Rüstem, yıldırma tutulmuş gibi oldu. Hasımının altından güç belâ kal-kabildi.

Güreş az sürü. Ve bu müddet zarfında Rüstem, Hergeleciyi üç defa altına almıya muvaffak olduysa, Hergeleci on kere aldı. Rüstem, başına geleceği anlamıştı. Fakat yakasını kurtaramazdı.

Nihayet Hergeleci, hasımını toparladığı gibi, nefes almadan yendi. Yendiği halde hırsını alamıyordu.

Rüstem berbat oldu. Olduğu yerden güç kalktı, Hergeleci, meydanı bırakıp çekildi. Derin bir nefes almıştı.

Bursalılar inkisarı hayale uğradılar. Onlar zannediyorlardı ki Rüstem, Hergeleciyi bir daha yenebilir.

*
**

Marmaris güreşinden sonra Yenişehirde düğün güreşi olaçağı şayi olduğundan, Hergeleci, İznikten İstanbula dönmedi. Yenişehire gidip hem Saidi, hem de Rüstemi tekrar tutmıya karar verdi.

Hergeleci, Yenişehir güreşinde iki hasmını da tekrar yendi ve intikamını aldı. Fakat Hergeleciye sorulduğu zaman şunları söylerdi:

— Şu Rüstem yok mu? Onun beni Bursada yenişi ölünceye kadar aklımdan çıkmıyacak...

Ona şu yolda cevap verenlere:

— Usta! Acısını Marmariste, Yenişehirde çıkarmışsın. Neden gam yiyorsun?

— Yendi beni.. yenmemeliydi.

Derdi. Hergelecinin bu mağlûbiyet ölünceye kadar yüreğinde bir yara olarak kaldı. Rüstem, Arap Saitten daha usta ve mahir bir pehlivandı. Arap Sait, hızlı, sert ve çetin bir pehlivan olmakla beraber, Rüstemle Hergeleciye nazaran daha kaba bir pehlivandı. Ötekilerin oynaklığı, zekâsı, marifeti onda yoktu.

HERGELECİNİN RAMİ GÜREŞİ

İstanbulda, Rami köyünde her sene büyük güreşler olurdu. Bu güreşlerin ekserisi bazan Gümüşsuyunda, Altunî zade tarafında yapılırdı.

Rami güreşine en namdar pehlivanlar iştirâk ederdi. İstanbulda pehlivan eksik olmazdı. Hergeleci, İstanbulda idi. Rami güreşine girdi. Ramide başa güreşecekler şunlardı: Koca Murat, Büyük Yaşar... Bu üç pehlivan birbirlerine zıt idiler.

Rami güreşinde ilk olarak Hergeleci ile Koca Murat eş oldular. Koca Murat, yüz yirmi okkalık iri bir adamdı. Murat, haşin ve cür'etkâr bir pehlivandı. Hergeleci, okka itibarile Muradın yanında yarım adamdı.

Büyük Yaşar, Sultan Azizin başpehlivanlarından ve şamdancılarında meşhur Kara İbonun akrabasıdır. Ecdaden pehlivandır. O devrin en namdar ve usta pehlivanlarındandı.

Hergelecinin Koca Muratla bundan evvel bir güreşi daha vardı. Bu güreşi Çorluda yapmışlardı. Hergeleci, Çorluda Muradı mağlûp etmişti. Binaenaleyh, Rami güreşi sıkı olacaktı. Koca Murat, Çorludaki kazığı çıkarmak için hasmını hırpalıyacaktı.

Murat, güreş tabiyesini gaddarane kurmuştu. Hergeleciyi boğarak, kapanlıyarak, tırpanlıyarak, kıra kıra ezecek ve leşini çıkardıktan sonra yenecekti. Fakat güreş çıkıp tabiyesini tatbik başladığı zaman inkisarı hayale uğradı.

Murat, boyunduruk vurdu, tırpan çekti, kapan attı. Fakat hepsinden de kendisi zarar gördü. Kurnaz ve oyunbaz hasmı, Muradın bütün gaddarlıklarını, zorluklarını, mukabil oyunlarla tehlikeye düşürdü. Hattâ, kendi oyunle az kalsın yine kendi yenilecek hale geldi.

Hergeleci ters güreşiyordu. Koca Murat, sağ güreşçisi idi. Bunu bilen Hergeleci, hasmına hep soldan giriyordu.

Sol güreş, Koca Murada solak geldiği için bütün hamleleri boşa gidiyor, üste de solak savaştığından dolayı yoruluyordu. Güreş bir saat kadar devam ettikten sonra Hergelecinin güreşi hasmına bindirdiği görüldü.

Hergeleci, hasmını bir saat içinde yormuştu. Murat, hafif Hergeleciyi kırıp ezeyim derken, kendisi bitmişti. Zeki Hergeleci, hasmının kesildiğini sezince hücumlarını arttırdı. Murada ağız dolusu nefes aldırılmadan girmeğe başladı.

Koca Murat, hasmını zor idare ediyordu. Güreşin üçüncü saatlerine doğru Muratta hayır kalmamıştı. Canını dişine takmış, zorla kendisini idare ediyordu. Hergeleci güreşini bindirdi. Son dakikalarda Muradı çapraz toparlıyarak sürdürdü. On beş, yirmi adım götürdükten sonra bastırıp altına aldı.

Koca Murat, mağlûp olacağını sezdi. Fakat herçi bâdâbâd olanca kuvvete hasmının oyunlarına mukabele ediyordu. Hergeleci, Muradı altına alır almaz sarmaladı. Bekletmeden kunteledi ve Koca Muradın gövdesini bir hamlede aşırıldı. Muradı sırtüstü vurarak yendi.

Hergeleci, koskoca Muratla üç saatten fazla güreş yaptıktan sonra, hasmını yenen Büyük Yaşarla karşılaştı. Büyük Yaşar, tehlikeli ve usta bir pehlivandı. Hergeleci ile güreşi ne olacağı kestirilemezdi. Sonra, Hergeleci yorulmuştu.

Hergeleci, yarım saat kadar dinlendikten sonra Büyük Yaşarla kapıştı. Birçokları Büyük Yaşarın galip geleceğine kaniydi. Hergeleciyi yorgun buluyordu. Güreşin yirmi dakikası tamamıyla Büyük Yaşarın hücumlarıyla geçti. Hergeleci, müdafada kaldı. Hattâ bu yirmi dakika zarfında Büyük Yaşar, hasmını altına aldı.

Yirmi dakika sonra Hergelecinin çırpınıp üstüste nâra attığı görüldü:

— Hayda Yaşar be!..

— Hayda maşallah be!..

— Hayda be!..

Hergelecinin bu nâraları mânidardı. Onu bilenler bu nâraların mânasını da verirlerdi. Yani Hergeleci, güreşe girecekti. Açılmıştı. Büyük Yaşar, hasmının hücumu geçtiğini görünce, o da mukabeleye başladı. Mücadele müthiş oldu. Fakat Hergeleci, hasmına çift dalarak paçaları eline geçirdi. Büyük Yaşar, hasmının elinden kurtulmak için dönerek kendini yere attı.

Hergeleci, hasmını altına aldıktan sonra kazıkladı. Kaçmasına mâni olmak üzere de gırtlakladı. Büyük Yaşar, kazığı söktü. Fakat Hergelecinin altından kalkamadı. Altta boğuşma on beş dakika kadar sürdü. Bir defasında Hergeleci, hasmını kuntelediği halde aşıramadı. Yaşarın çatıları çok kavi idi. Kunteyi söküp çıkan Yaşar, bir topuk kavramasile ayağa kalkmaya muvaffak oldu.

Güreş tekrar ayakta başladı. Hergeleci, ne kadar hızlı güreşe giriyorsa, Büyük Yaşar da o kadar hızlı ve çetin giriyordu. Ayak boğuşması esnasında Büyük Yaşar, Hergelecinin bir dalışını karşılarken boyunduruk vurdu. Hergeleciye boyunduruk vurmak tehlikeli idi; Yaşar bunu biliyordu.

Hergeleci, boyunduruğu yeyince hasmına sokulmaya başladı. Maksadı, hasmına sokulup çengellemek, bu suretle hem boyunduruktan kurtulmak, hem de hasmını bozuk düşürmektir. Yaşar, Hergeleciyi üstüne sokmuyordu. Mütemediyen boğuyordu. Nihayet Hergeleci, boyunduruğu söktü. Zaten Yaşar da bırakacaktı. Bir hasmı, uzun zaman boğmak ayıptı.

Güreş epeyce uzadı. İki buçuk saati buldu. Fakat Hergeleci de, Yaşar da kesilmemişlerdi. Her iki taraf da güreşe yeni girmiş gibi mücadele ediyorlardı. Güreşin son saatlerine doğru Yaşar, Hergeleciyi tek çaprazla budayarak bastırdı. Ve, sarma vurdu. Gayet tetik ve kurnaz olan Hergeleci, sarmayı gözlüyordu. Hasmının boş tarafını kolluyordu. Nitekim buldu. Yaşar, biraz sarmadan açık ve ağırlığı dışarı doğru idi. Bunu gören Hergeleci derhal yan sarma kılıcığını attı.

Yaşar boşta olduğundan, kılıcığı yer yemez Hergelecinin yanına sırtüstü bozuk düzen düştü. Yaşar yenilmişti.

Hergelecinin Rami güreşi meşhurdur. Hem Büyük Yaşarı, hem de Koca Muradı üstüste mağlûp etmiştir.

HERGELECI İBRAHİM PARİSTE VE KOCA YUSUFLA KARŞI KARŞIYA

Koca Yusuf, bin sekiz yüz doksan dört milâdi senesinde Avrupaya gitmişti. Yusuf, Avrupada bulunan başpehlivanları, cihan pehlivani olanları da mağlûp etmişti. Fransız arslanı (Pol Pons) ki, cihan pehlivani idi, hem Pariste, hem de Bordoda mağlûp etti.

Yusuf Belçikada, İngilterede de güreşler yaptı, Sonra Amerikaya geçti. Dönüşte Burgonyi vapurunda boğuldu. Allah rahmet eylesin!..

Koca Yusuf, Pariste iken (Amerikaya gitmeden evvel) orada aslı öz Türk olmıyan birisi vardı. Reşat Bey isminde bir mirasyedi idi. Bu mirasyedi zat, İkinci Sultan Hamidin en yakın paşalarından birinin oğlu idi. Koca Yusufu tahakküm etmek istedi.

Yusuf, bu adamı sevmedi. Reşat Bey de Yusufu düşman oldu. Bu suret hâsıl olduktan sonra Reşat Bey, bir Türk imiş gibi, önüne gelen ecnebiye:

— Koca Yusuf kim oluyor Onu bizim memleketimizde yenecek çok pehlivan vardır.

Demeğe ve Koca Yusufun aleyhinde propaganda yapmaya başladı. Yusuf, bu adamın yaptığına üzülmüyordu. Türklük hay-siyet ve şerefini çekemiyen bu müslüman adı altında Türklük satan adamı elinden gelse boğacaktı. Hattâ ona bir iki kere:

— Beyim, ayıptır! Biz, Türklük şerefi için çarpışıyoruz. Sen neden böyle yapıyorsun? Evet, Türk diyarında beni yenecekler olabilir. Ağzını tut! Burası frenk diyarı.. gûnahtır.

Reşat Bey, bir gün gazetelere şu ilânı verdi:

«Koca Yusufu yenmek için Parise Türk pehlivanları geliyor. Yusuf, cihan pehlivanı değildir. Onu yenecek Türkiye İmparatorluğunda birçok pehlivanlar vardır.»

Reşat Bey, işi azıtmıştı. Bu küçük düşünceli adam, Türk Yusufun şöhretini çekemiyordu. Paris gazeteleri, Yusufu ele doladılar. Reşat Bey de gazetelere beyanatta bulunuyordu.

Koca Yusuf müteessirdi. Elinden gelse Paristen uzaklaşacaktı. Fakat; kaçtı diyeceklerdi.

Reşat Bey, İstanbulda tanıdığı adamlara beş yüz altın göndermişti. Bu para ile, Koca Yusufu yenecek pehlivan istiyordu.

Nihayet Hergeleci İbrahimle Kara Ahmet bulundu. Hergelecinin Koca Yusufu müteaddit güreşleri olduğu malûmdur. Yusuf, Hergeleciyi hiçbir vakit mağlûp edememişti. Binaenaleyh, Adalıyı bile yenen Hergeleci, Yusufu yenebilirdi. Hulâsa, Hergeleci ile Kara Ahmedi kandırdılar. Üst baş yaptılar. Bol harcık verdiler, Parise yolladılar.

Paris gazeteleri büyük başlıklarla:

— Koca Yusufu yenmek için Türkiyeden iki pehlivan yola çıkmış, Parise gelmektedirler.

Gazeteciler, hergün Koca Yusufu müracaatla fikrini soruyorlardı. Yusuf, hiçbir beyanatta bulunmuyordu. Reşat Bey ise gazetecilere:

— İki pehlivan getirtiyorum.. göreceksiniz Yusufu nasıl yenecekler...

— Beyim, biz pehlivanlar hep bir yerde bulunsak iyi olur.

— Ama, size ayrı yer hazırlattım. Parasını da peşin verdim.

— Keşke hep bir yerde olsaydık... Biz, biribirimizin lise-ninden anlarız. Hem de sizi sıkmamış olurduk, dedi.

Yusuftan ayrılarak otele geldiler. Fakat çok durmadılar. Reşat Beye:

— Biz, Yusufun bulunduğu otele gitmek istiyoruz...

Diyerek ayrıldılar. Bir arabaya binerek Yusuf'a gittiler. Reşat Bey kızıştı. Fakat bir şey diyememişti. Kendi kendine düşünüyordu:

— Ne tuhaf adamlar?.. Hem biribirlerine zıt ve düşman-çırırlar.. hem de biribirlerinden ayrılmazlar!..

Reşat Beyin anlamadığı burası idi. Türk, er meydanında dövüşür, boğuşur.. fakat bunu er meydanında bırakır... Yener, yenilir.. bu da orada kalır. Kalben biribirlerine merbuturlar. Babayığıtlığın en bariz nümunesi de bu değil midir? Büyük millet evlâtları küçülür mü hiç?..

Hergeleci, Kara Ahmet, Yusuf'a geldiler. Fakat Yusuf, ar-kadaşlarını güler yüzle karşıladığı halde nâhoş idi. Zaten o sıralarda biraz da hastalanmıştı. İshal olmuştu. Hergeleci sordu:

— Yusuf, ne o, keyfin mi yok be?..

— Biraz hastayım.. buranın yemekleri ve suyu dokunuyor bana!..

— İyi su yok mu burada?

— Ne gezer be! Hepten maden suyu içer bu kefereler.. dedi.

Biraz hoş beşten sonra Yusuf:

— Abe, Hergeleci.. bu gâvur cinsli herife uyup da ne gel-diniz buraya bel..

— Kime be?

— Bu Reşat Beye be!

— Ne var ki be?..

Deyince Yusuf, bütün olan bitenleri anlattı. Hergeleci, Kara Ahmet, fena halde kızışmışlardı. Bu, bir rezaletti. Bilmiş olsalardı, kat'iyyen gelmezlerdi. Hergeleci:

— Teheeyyy!.. Hepten bulaşık herif bel.. Ne biçim müs-lüman bu, be?..

Diyerek söylendi. Fakat bir kere olan olmuştu. Herşey ha-zırlanmıştı. Gazetelerle ilânlar yapılmıştı. Güreş olacaktı. Her-geleci, şöyle bir teklifte bulundu:

— Abe Yusuf!.. İstersen güreşmiyelim bel..

— Olmaz Hergeleci... Bu gâvurlar acayip adamlar. Bu sefer-de beni korktu derler. Türklük şerefini bozmuş oluruz. Ne ya-palım, güreşiriz!..

— Abe, hastasın be!..

— On beş gün sonra güreşiriz. O vakte kadar toparlanırım.

Her ikisi de mertçe konuşuyorlardı. Yusufun düşündüğü doğru idi. Kendisi için korktu diyeceklerdi.

• Hergeleci, otele döndüğü zaman hiddetle Reşat Beye:

— Abe beyim.. ne yapmışsın be? Biz köçek miyiz be? Türk-lük şerefine yakışır mı bu be? Biz, güreşimizi memleketimizde yapardık be! Teheyyy!.. Hepten ayıp be!.. Bilsedydik gelmezdik be!..

Kara Ahmet de söylenmişti. Hele, Kara Ahmedin şakası yoktu. Çok açık konuşan bir adam olduğundan, Reşat Beye:

— Abe, beyim! Biz gâvur muyz be? Türküz hamdolsun. Neden birbirimize vurdurursun bizi be? Sen, ne çeşit millet-sin be?..

••

Güreş, büyük kışlık sirkte olacaktı. Koca Yusuf, hastalığını iyi etmeğe çalışıyordu. Hergeleci ile güreşmek kolay değildi. Yağ güreşi yapacaklardı.

Güreş günü geldi çattı. Gazeteler, Kara Ahmedin, Hergelecinin müteaddit resimlerini neşrediyordu. Bilhassa, Türk güreşi nedir, bilmiyen ecnebiler, bu güreşi görmek için can atıyorlardı. Daha on beş gün evvelinden bütün biletler satılmıştı. Biletler çok pahalı idi.

Yusuf, kendini toparlamıştı. Fakat rengi soluktu. Reşat Beyin istediği başka idi. Yusufu evvelâ Kara Ahmetle güreştirmek istiyordu. Maksudı başka idi. Eğer Yusuf, Kara Ahmediyense, ondan sonra Hergeleciyi öne sürecekti.

Reşat Bey, kendisince iyi düşünmüştü. Yusufu, Kara Ahmetle yoracaktı. Hergeleci ile yenecekti.

Fakat Koca Yusuf, Reşat Beyin bu teklifini şiddetle reddetti ve:

— Kara Ahmet, şöyle dursun bakalım. Hergeleci, çıkarsın güreşi de ondan sonra düşünürüz. O, daha ustasının ayarında pehlivan değildir.

Güreş gecesi, sirkın sokakları insan kalabalığı ile dolmuştu. Herkes sirkte girmek için çalışıyordu. Her taraf polis ve jandarma kordonu altına alınmıştı.

Bu güreşe ecnebi pehlivanlar da gelmişti. Bilhassa Pol Pons, güreşi seyretmek için ön safta oturuyordu. Bütün ecnebi pehlivanlar, Koca Yusufun yenildiğini istiyorlardı. Fransız arsları ve, Koca Yusufun evvel cihan pehlivanı olan Pol Pons (Yusuf, Pons'u yenerek cihan pehlivanı olmuştu) Yusufun mağlûbiyetini canü dilden arzu ediyordu.

Türk pehlivanları kispetlerini giyip yağlandılar ve sirkın

meydanına çıktılar. Sirk meydanı genişti. Yere branda bezleri sermişlerdi. Her taraf tertemizdi. Fransız ve ecnebiler, Koca Yusufu nazaran Hergeleciyi çok küçük görmüşlerdi. Ve böyle idi de... Koca Yusuf, yüz on beş, yüz yirmi kilo gelirken Hergeleci eski okka yetmiş beş okka ancak vardı. Bu sebeple Hergeleciyi kimsenin gözü tutmamıştı.

Güreş başladı. Çırpınıp peşrev yapmalar, ecnebilerin hoşuna gitti, alkışladılar.

Ense enseye gelen iki pehlivan, birbirlerini denedikten sonra şiddetle güreşe girdiler. Yusuf, hasmını yenmek için ne yapmak lâzımsa yapacaktı. Ecnebi diyarında kazandığı şöhretin üzerine bir şöhret daha ilâve etmekten ziyade, namusunu kurtarmış olacaktı. Fakat Hergeleciyi mağlûp etmenin kolay olmadığını da biliyordu.

Güreşin onuncu dakikalarına doğru Koca Yusufun bir oyundan kurtulan Hergeleci, çırpınarak bir nâra savurmuştu:

— Hayda, Yusuf be!..

Ecnebiler, Hergelecinin nârasından ürkmüşlerdi. Anlamadıkları için birbirlerine soruyorlardı:

— Ne o?.. Ne yapacak acaba?

Hergelecinin nârası boldu. İkide birde çırpınıp nâra atardı. Fakat ecnebi pehlivanlar, ve Yusufu seyretmiş olanlar nâra nedir, biliyorlardı. Çünkü Koca Yusuf da, keferelerle güreşirken sahnede nâra atardı.

Güreş, kefere boğuşmasına benzemiyordu. Onlar yalnız belden yukarı, kukla gibi güreştiklerinden, yağ güreşinin her taraftan tutuşuna bayılmışlardı. Yalnız, Türk güreşinin bazı tarafları hoşlarına gitmemişti. Yufka yürekli kefereler elenseleri, tirpanları, boyunduruqları gördükçe ürkiyorlardı.

Güreş çok uzadı. İki taraf da birbirini eziyordu. Yusuf, Hergeleciye oyun geçiremeyince, her vakit olduğu gibi, işi zora ve gaddarlığa dökerdi. Bu sefer de mütemadiyen boyunduruk vuruyordu.

Bir aralık, çift dalğıya giren Hergeleci, boyunduruğa takıldı. Üstüste, rahat vermeden dalış yaptığı için Koca Yusuf da bu sefer boyunduruğu sıkı vurdu. Hem de öldüresiye...

Yusuf, hasmını sağa, sola çekiştiriyor. Zorla altına almayı çahşıyordu. Hergeleci, zordan hırıldıyordu.

Fransızların tahammülü tükendi. Kadınlar, erkekler bağırmağa başladılar:

— Öldürecek...

— Vahşilik bu...

— Vahşi Yusuf...

Zaten Fransızlar, Koca Yusufu isim takmışlardı:

— Vahşi Yusuf...

HERGELECİ İBRAHİM

Ecnebler ne istiyordu. Yumuşak kadın güreşi... Türk pehlivanları kırasıya güreşirlerdi. Yusuf, kırasıya güreştiği için bu Lâtin hanım ablaları, Koca Yusuf'a vahşi lâkabını vermişlerdi.

Fakat, Avrupada vahşi lâkabını alan Yusuf, bilâkis Amerikada, Amerikalılar tarafından:

— Arslan Yusuf!..

Lâkabını kazanmıştı. Bu, büyük bir tezattı. Lâtin ırkının ve Fransız cemiyetinin üzerine konan müstevli ruhun düşüklüğünü gösteriyordu. Zaaf alâmeti idi. Halbuki Koca Yusufun Amerikada yaptığı merdane ve kırıcı güreşler, Amerikan cemiyeti ve milleti için şaheser olarak kabul edilmişti.

Hulâsa, Fransızlar bağıryorlardı:

— Vahşi Yusuf!

— Bırak!

— Gaddar!..

Bağırtı o kadar çoğaldı ki, bütün tiyatro yerinden oynadı. Bu sırada da Hergeleci, boyunduruğu sökmüş, kurtulmuştu. Bağırıtı hâlâ devam ediyordu. Koca Yusuf, çok kızmıştı. Olduğu yerde elini kalçasına koyarak hain hain seyircileri süzdü. Hergeleci de içerlemişti. Hakem mevkiinde bulunan Kara Ahmet, seyircilere hitaben:

— Abe, ne bağırır durursunuz be? Boyunduruk görmediniz mi be? Ne söylenir durursunuz be? Ayıptır be!..

Kara Ahmedin söylediklerini, Reşat Bey, lisani münasiple fransızcaya tercüme ederek seyircilere, söyledi.

Hergeleci de:

— Baka be!.. Boyunduruğu yiyen benim be! Ne bağıryorlar bunlar be? Bir daha avratlar gibi bağışmayınız be!..

Ecnebler, Hergeleciyi şikâyet ediyor zannetmişlerdi. Yani Yusufun yaptıklarına kızıyor, bilmişlerdi. Reşat Bey, seyircilere, Hergelecinin söylediklerini tercüme edince şaştlar ve sustular.

Koca Yusuf da:

— Abe, bu karı güreşi değil be!.. Erkek güreşi be!.. Bu, Türk güreşidir be!.. Boğma da, kırma da var be!.. Babayığit güreşi bu be!..

Reşat Bey, Koca Yusufun söylediklerini de lisani münasiple seyircilere ilân etti. Ecnebler hayret etmişti. Türkler, birbirlerini boğup öldürüyorlar da yine ses çıkarmıyorlardı.

Güreşin sonlarına doğru Yusuf, Hergeleciye bir kurt kapını taktı ve gırtlaklıyarak döndürmeğe savaştı.

Koca Yusufun, gırtlak dolması mühimdi. Hergelecinin gözleri faltaşı gibi dışarı fırlamıştı. Fakat kurtulmak için mu-

kabelede kusur etmiyordu. Yusuf, olanca kuvvet ve ağırlığı ile hasmının üzerine yüklenmiş, eziyordu.

Ecnebi seyirciler, yine ayaklandılar. Yufka yürekleri yine havalandı. Kadınlar, çığlık atıp bayılıyorlar, erkekler gözlerini kapıyorlardı. Bağırmaalar, çığlıklar ortalığı kapladı. Şöyle bağıryorlardı:

— Bıraktarınız!..

— Vahşiliktir bu...

— Seyretmek istemiyoruz...

Pol Pons da heyecana gelerek elindeki bastonla meydana uğradı. Yusufu vuracaktı. Fakat sahnede duran polisler yakaladı. Tiyatro altüst olmuştu. Seyirciler sahneye dolmuştu. Polisler, güreşe müdahale ettiler. Çünkü halk istemiyordu.

Güreş ayrıldı. Yusuf, kapıyı çözerek ayağa kalktı. Hergeleci de kalktı. Polisler, jandarmalar, Yusufu Hergelecinin arasına girmişlerdi. Polisler, güreşin durdurulduğunu söylediler. Reşat Bey de Koca Yusufu Hergeleciye vaziyeti anlattı.

Kara Ahmet, bağıryordu:

— Bu ne biçim halk? Abe! Bunlar hiçbir şey görmemişler bel!. Abe! Kadın gibi adamlar bel!..

İşte, Koca Yusufu Hergelecinin Paris güreşi böyle olmuş, böyle neticelenmiştir. Fransız gazeteleri, Koca Yusufun, Hergeleciyi kırıldığını, yendiğini yazıyorlardı. Halbuki ortada ne kırılan ve ne de verilen vardı. Koca Yusuf kızdı. Gazetecilere şu beyanatta bulundu:

— Hasmım, ne yenilmiştir, ne de kırılmıştır! Türk güreşi böyledir. Alafranga güreşe benzemez. Hergeleci İbrahim, öyle kolay kolay mağlûp olacak pehlivanlardan değildir. Ecnebilir, acı ve sert şeylere alışmadıkları için güreşin neticesini bekle-yemediler.

Hergeleci de gazetecilere şöyle söylemişti:

— Boğulan ben, sırasına göre boğan da ben; seyircilere ne oluyor? Gördüm ki, Avrupalılar, zordan hoşlanmıyorlar. Fakat güreş dediğin de bir nevi muharebedir. Zorsuz olur mu? Elbette kırılan, dökülen olacak. Ortada ne yenen var.. ne de yenilen!.. Fakat biz, Allah sağlık verirse memleketimizde Yusuf-la güreşimizi ayırt ederiz.

Velvle bir hafta kadar sürdü. Kara Ahmet, bu sıralarda ustası Hergeleci ile klüplere gidiyordu. Alafranga güreşe merak etmişti. Fakat Hergeleci, alafranga güreşi hiç sevmemişti. Kara Ahmet de merak saikasıyla öğreniyordu.

Hergeleci ile Kara Ahmedin, Pariste ne kadar kaldıkları meçhulümüzdür. Fakat başka güreşlere girmedikleri muhakkaktır.

Hergeleci, Kara Ahmetle döndü. Reşat Bey, Kara Ahmedin

Koca Yusuf la güreştirmek istediye de olmadı. Yalnız, Kara Ahmedin, Paris çok hoşuna gitmişti. Alaylı bir şehirdi. Fransızlar da Kara Ahmed i sevmişlerdi.

Kara Ahmed in vücudü alafranga güreşe gelir çapta idi. Belden yukarısı fevkalâde iri, belden aşağısı ince idi. Binaenaleyh, alafranga güreş belden yukarı olduğu için, Ahmed in vücudü, bu güreş için biçilmiş kaftandı.

HERGELECİ İLE YÖRÜK ALININ GÜREŞİ

Ben, herkes gibi, Hergeleciyi nâmağlûp biliyordum. Hattâ Selânik güreşini de saymıyordum. Adalı Halilin, Hergeleciyi yenebileceğine kanaatim yok... Bu sözlerimle Adalı Halili küçültmek istemiyorum. Adalı Halil, büyük ve hattâ nâmağlûp pehlivanlardan sayılabilir. Fakat Selânik güreşinde Hergelecinin yüzünün derisinin soyulması, gözüne kan dolması dolayısıyla bilmeburiye Adalıya pes etmesi, Adalının da pesi tanımayıp yenmesi, mağlûbiyet sayılmaz. Bu, bir kazadır.. bir eseri tesadüftür.

Binaenaleyh ben, Hergeleciyi nâmağlûp bilirdim. Onu Koca Yusuf bile yenememişti. Evet, Rüstem, Bursada Hergeleciyi mükemmelen yenmişti. Lâkin Hergelec i, Rüstemi Marmariste, Yenişehirde üstüste mağlûp ederek kudretini göstermişti.

Fakat; meğerse Hergeleciyi, Sultan Aziz devrinin başpehlivanlarından meşhur ve namdar olan Yörük Ali, elli beş, elli altı yaşlarında olduğu halde mağlûp etmiştir. Bu güreşi gören ve başından nihayetine kadar bilen Suyolcu Mehmet Bey (pehlivan) nakletmiştir. Başka bir yerden işitmemişizdir. Suyolcu Mehmet Bey babamız şöyle anlatıyor:

«Yörük Ali, güreşten çekileli çok olmuştu. Elli beş, elli altı yaşlarında vardı. Hergelecinin genç ve iyi zamanı idi. Yörük Ali, bir gün İstanbul Kadıköyünde, İbrahimağada Sultan Muradın köşkünde bekçi bulunan hemserilerinden birinin yanına misafir gelmişti. O sıralarda Alemdağı yolu üzerinde Dudullu köyünde bir düğün güreşi oldu. Ben de bu güreşe gittim. Bak-tım, Yörük Ali de orada... Eski arkadaş olduğu için bir yerde toplandık. Güreşi beraberce seyredecektik.»

«Güreşler başladı. Küçük güreşler bitti. Başpehlivanlardan yalnız Hergelec i İbrahim gelmişti. Hergelec i İbrahim de tanıdıklarım dan ve arkadaşlarımdandır. Hergelecinin bulunuşu, pehlivanların işini bozdu. Çünkü başa güreşecek olan pehlivanlar, o var diye başaltına güreş tuttular. Sebebi gayet basit... Başa güreşirlerse Hergelec i galip gelecekti. Ödül alamıyacaklardı. Hiç olmazsa başaltı ödülünü kurtarmak istiyorlardı.

Baş güreşi, cazgır ilân etti:

— Başa güreşecekler, meydana!..

Hergeleci, kispet ayağında meydana çıktı. Karşısına kimse çıkmadı. Tek başına meydana hâkim olduğu için ortada bulunan ödülü alıp, güreşmeden gidecekti. Ödül bir taydı.

Hergelecinin tek başına kalması iyi olmadı.

Paşalar ve beyler, Yörük Alinin orada olduğunu biliyorlardı. Akıllarına Yörük Aliyi soymak, Hergeleci ile hiç olmazsa bir oynaş yaptırmak gelmişti.

Ziya Bey isminde bir bey, Yörük Aliye gelerek:

— Ali pehlivan.. Hergeleci ile bir oynaşsanız da seyretsek.. Deyince Yörük Ali:

— Beyim.. ben güreşi bırakalı beş, altı sene oluyor. İdmanım filân yok.. yapamam.

Diye cevap verdi. Derken, diğer beyler ve paşalar toplandılar. Yörük Aliyi zorladılar. Yörük nihayet soyunup meydana çıkmıya razı oldu.

Yörük Alinin çatıları kemikli ve genişti. İhtiyar olduğu halde dipdiri idi. Ayağına güç kispet bulundu. Zorla bir kispeti ayağına uydurduk. Fakat çok dardı. Oturduğu zaman çıkıyor.. Yörük Ali, itiraz etti:

— Bu kispetle nasıl hareket edeyim? Başka zaman yaparız.

Beyler, paşalar ısrarda devam ettiler. O da yağlanıp ortaya çıktı. Kapaştılar. Hergeleci bir iki saldıktan sonra Yörük Aliyi bastırdı. Zaten Yörük Alinin kispeti çok dar olduğundan, kolay hareket edemiyordu. Alta düştüğü zaman bile iyice toparlanamamıştı.

Hergeleci, Yörük Aliyi altına alınca kazıkladı. Ve başka oyun yapmıyarak, yalnız kazık oyunu üzerinde durdu.

Kurnaz Hergeleci, ihtiyar kurdun ne olduğunu biliyordu. Yörük Ali, çok usta bir adamdı. Bilhassa altçılığı mahirdi. Hergeleci, bunu bildiği için üzerine gitmiyor.. başka oyunlar yapmıyor.. yalnız kazık vurmuş, bekliyordu.

Yörük Ali, Hergeleci bir şey yapsın diye bekledi. Yapmayınca, olduğu yerden başını kaldırarak:

— Abe, Hergeleci.. oyuna gir be!.. Nedir bu, kazıkta bekler durursun... Sarma, filân vur!..

Hergeleci kızdı. Ve sert bir cevap verdi:

— Usta! Ben, sarma, dolma bilmem.

Deyince Yörük Ali, derhal kazığı söktü ve ayağa kalktı. Hergelecinin gırtağına dayanarak ayrıldı. Davul zurnalara işaret ederek susturdu. Sonra şunları söyledi:

— Abe, önümüzdeki haftalarda nerelerde güreş var be!

Seyirciler, cevap verdiler:

— Yakacıkta, usta!

— Ne vakit be?

— Üç hafta sonra, usta!

Cevabı aldıktan sonra Hergeleciye döndü:

— Abe, Hergeleci... Ben de bıraktım sarmayı, dolmayı... Hazır ol! Yakacık güreşine geleceğim... Ve seninle ciddi yeke yek tutuşacağım, dedi.

Ve, meydanı terkedip gitti. İş ciddiye binmişti. Yörük Ali, fena halde kızmıştı. İhtiyar adam, Hergeleciye meydan okuyordu. Lâf değil, karşısındaki Hergeleci idi. Hoş, Yörük Alinin gençliği olmuş olsaydı, on tane Hergeleciyi ortadan çıkarırdı.

*
*

Yörük Ali, hemşerisinin yanında kaldı. Kendini idmana çekti, besledi. Üç hafta sonra tığ gibi oldu. İhtiyara idman meydanı dar geliyordu. Güreş günü Yakacığa gitmek üzere Kadıköyüne geldik, arabaya binip gideceğiz. Sultan Azizin başpehlivanlarından meşhur Makarnacı Halil pehlivan da Yörük Alinin, Hergeleciye meydan okuduğunu işitmiş, o da Yakacığa gitmek üzere Kadıköyüne gelmişti. Karşılaştık. Makarnacı ile beraber arabaya bindik. Makarnacı, Yörük Aliye söyleniyordu:

— Ali, çıldırdın mı sen?

— Neden Makarnacı be?

— Bizden güreş geçti. İhtiyarladık artık. Bunlar genç adamlar...

— Bana bak! Daha ölmedik be!..

— Öyle ama.. sonra sakatlanırsın!..

— Bir şeycik olmaz evel Allah!..

— Bence, yaptığın doğru değil!..

— Makarnacı, bunlara ders vermek lâzım. Kendilerini başpehlivan olduk zannediyorlar, dedi.

Makarnacı, lâfını bana çevirdi ve:

— Mehmet pehlivan, neye önlemedin bu işi?..

— Neresini önleyecektim... Oldu işte!..

— Nasıl oldu?

— Hergeleciye kimse çıkmadı. Beyler, paşalar, Yörük Aliye rica ettiler.. bir oynaş yapınız, dediler... Yörük Aliyi soyduk. Fakat ayağına kispet olmadı, dardı. Hergeleci, Aliyi bastırdı. Kazık vurdu, bekledi. Yörük Ali de dönerek:

— Bırak şu kazığı.. sarma filân yap!

Deyince Hergeleci de:

— Ben, sarma, dolma bilmiyorum.

Diye dikildi. Bunun üzerine Yörük de, davul zurnaları susturarak meydan okudu ve Yakacık güreşine çağırdı. İşte mesele bu...

Makarnacı, Yörüğe hitaben:

— Sen çocuklaşmışsın!.. Beylerin, paşaların maskarası mıyız biz? Neden soyunup çıktın?..

— Makarnacı, bırak şimdi bunları.. oldu bir kere... Sen bugün olacak güreşe bak, dedi.

*
**

Yakacıkta güreş kurulmuştu. Hergeleci gelmişti. Kara Ahmet de yanında idi. Ağızdan ağıza yayıldığı için Hergeleci ile Yörük Alinin güreşini görmek üzere binlerce kişi Yakacığa toplanmıştı. Yakacık dolup boşalıyordu.

Hergeleci, ihtiyar hasmını yüzde yüz yeneceğine kanıdı. Fakat Yörügün kendisinden çok oyunbaz olduğunu da biliyordu. Adamı iki dirhemlik yerinden yeniverirdi. Binaenaleyh, açık vermeğe gelmiyeceğinin de farkında idi.

Yörük bu... Dünyada gelmiş, geçmiş pehlivanların birincilerinden ve mümtazlarındandı. Sultan Aziz devrinin en namdar bir başpehlivanı idi. O, Makarnacı Hüseyin pehlivanı Rusçukta yenivermişti. Kel Aliçolar filân onunla başa çıkamamıştı.

*
**

Herkes Yörük Ali ile Hergelecinin güreşini bekliyordu. Nihayet küçük pehlivanların güreşi bitti. Cazgır seslendi:

— Başpehlivanlar, meydana!..

Yörük Ali, kispetini ayağına giymiş, bir genç pehlivan gibi asabiyet içinde bekliyordu. Cazgırın sesini işitince derhal meydana fırladı. Binlerce kişi Yörük Aliyi alkışlıyordu. Hergeleci de meydana çıktı. Biraz rengi soluktu. Hırslı olduğu belliydi.

Pehlivanlar yağlandılar. Duaları yapıldı. Menkıbeleri okundu. Cazgır, Yörük Ali için şöyle söyledi:

— Buna, Sultan Azizin başpehlivanlarından meşhur Yörük Ali derler...

İki pehlivan, fevkalâde güzel peşrev yaptılar. Hergeleci de güzel peşrev yapan pehlivanlardandı. Yörük, tam huzur peşrevi yaptı. Canlı idi. Makarnacı Hüseyin, aşka gelerek:

— Hey gidi günler, hey!.. Yörüğe bak! Nekadar da ihtiyarlamış!.. O, böyle mi peşrev yapardı... Eskiye benzeteceğim diye çalışıyor.

Helâllaşmalar bitti. Güreş başladı. Yörük Ali, hemen hücuma geçti. Hergeleci biraz durgundu. Bir boşluğa düşmiyeyim diye, temkinli hareket ediyordu.

Güreş beş, on dakika böyle devam ettikten sonra Hergeleci de hücumlara başladı. Hattâ bir aralık Yörüğü altına aldı. Kazık vurdu.

Fakat Yörük, kazığı söktüğü gibi, Hergelecinin kazıktaki elle beraber doğruldu. Görülüyordu ki, Yörük çok usta idi.

Hergeleci, hasmından ne oyun aldıysa hepsine mukabele gördü. Bütün ustalıkli oyunlari hiçe gitti. Yörük, kendini yormadan güreşiyordu.

Bir aralık Hergeleci, Yörüğe çapraz vurup sürdürdü. Üç adım gitmeden bir yan kösteğile ve, dönme ile çaprazdan koptu, hasmının önüne düştü. Bereket versin, düşer düşmez kalkıp kaçtı. Yörüğün yaptığı oyunlar, Hergelecide de yoktu. Alelâcayip oyunlardı. Güreşe girişleri başka türlü idi.

Güreşin sonlarına doğru Yörük Ali, Hergeleciye bir çapraz topladı. Aldığı gibi sürdürdü. Mahir ve usta Hergeleci, bir türlü caprazı sökemedi. Başka türlü de karşılamadı. Yörük, hasmını alabildiğine sürdürdü. Yenmeğe kasetmişti. Meydan bitti... Hergeleciyi seyircilerin hatlarına soktu.

Seyirciler ayağa kalkıp koşuştular. Yörük, zehir gibi olan Hergeleciyi bir çocuk gibi oynatıyordu. Ahalinin arasına giren pehlivanları merak edip yerimizden fırladık. Bir de baktık ki, Yörük Ali, kollarını sallıyarak meydana geliyor. Fakat Hergeleci aksi istikamete gidiyor. Herkes bağıryordu:

— Ne oldu?

— Yenildi mi?

Kimse bu suallere cevap vermiyordu. Biraz sonra bağırmalar oldu:

— Hergeleci, güreşi bıraktı...

Sonra anladık ki, Hergeleci, güreşi bırakıp gitmişti. Yani, meydanı Yörük Aliye bırakmıştı.

Suyolcu Mehmet pehlivanın anlattıkları bitti. Görülüyor ki, ihtiyar Yörük Ali, Hergeleciyi meydandan uğratmıştır. Eski pehlivanlar bunlar... Hey gidi Yörük Ali hey!.. Kimbilir neymiş vaktinde... Yörük Ali de seksen okkalık bir pehlivanmış.. fazla değil. Yalnız, kemikli ve adaleli imiş... Ustalığı ve üstadlığı meşhurdur.

Hergeleci, son devrin en usta ve namdar pehlivanlarından. Ondan sonra, onun kadar usta ve namdar pehlivan gelmemiştir. Allah rahmet eylesin!

Tanesi 30 Kuruş

M. Sami Karayel'in Pehlivanlar serisi

- 1 — Kel Aliço
- 2 — Koca Yusuf
- 3 — Akkoyunlu Kazıkçı Kara Bekir
- 4 — Çolak Molla
- 5 — Hergeleci İbrahim
- 6 — Abdülâziz
- 7 — Yozgadlı Kel Hasan
- 8 — Yürük Ali
- 9 — Arnavudoğlu
- 10 — Kvasoğlu Koca İbrahim
- 11 — Kara İbo

Basılmakta olanlar :

- 12 — Makarnacı Hüseyin
- 13 — Karagöz Ali
- 14 — Sarı Ahmet
- 15 — Kambur Osman
- 16 — Kuşçu Hasan
- 17 — Adalı Halil
- 18 — Kurtdereli Mehmet
- 19 — Kızılıklı Mahmut
- 20 — Cihan pehlivanı Kara Ahmet
- 21 — Kara Mustafa
- 22 — Kula Hafız (Sarı Hafız)
- 23 — Gazhaneli Ali Ahmet
- 24 — Nakkaşlı Eyüp
- 25 — Mihalıçlı Hasan

M. Sami'nin diğer eserleri

Kılıçaslan — Araba ile devriâlem (tercüme) — Çöl vahşileri (tercüme) — Yamyamlar arasında (tercüme) — Küp cadısı — Sıhhi ve terbiyevî cimmastik (tercüme) — Kadınlara beden terbiyesi (tercüme) — İzci rehberi (tercüme) — İzci (tercüme).